

LOSSE NUMMERS 15 CENT

7^E JAARG. N^O 48 — 14 FEBRUARI 1930

ZEEUWSCHE

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
STATIONSWEG 24, ROTTERDAM
TELEFOON INTERC. No. 50540

FEITIE

UITGAVE VAN HET
GEILLUSTREERDE WEEKBLAD
GROOT-ROTTERDAM



MARKTDAG IN MIDDELBURG



De grondstoffen, zand, natriumsulfaat en gemalen kalksteen, worden toegevoegd aan de ovens.

in haar omgeving. Sociaal gezien schijnt ze gunstig af te steken tegen de vele fabrieken in den omtrek, waar de staking nog niet overal is opgeheven of de opheffing nog niet de vereischte rust heeft gebracht. Hier is alles „pais en vrede” en bij het jubileum, dat door verschillende werknemers is meegevierd wegens 25-jarigen trouwen dienst, is de aankondiging van extra loon en van enkele verbeteringen voor Zondagsdienst enz. niet alleen door de werklui zelf, maar door de geheele Sassche bevolking, die meeleeft met het wel en wee van nijvere ingezetenen, met sympathie vernomen. En het contrast tegenover andere werkgelegen-

Zeeuwsche Industrieën

DE GLASFABRIEK TE SAS VAN GENT

De „glacerie”, zooals de fabriek algemeen genoemd wordt, bestond kortelings 25 jaar. Ze is ontstaan uit de in 1899 door een Belgische Maatschappij in Sas van Gent gestichte fabriek, die 't evenwel slechts enkele jaren kon volhouden. In 1904 reeds werden de fabrieksgebouwen overgenomen door een nieuwe Maatschappij, waarbij vooral 't groote concern van glasfabrieken van St. Gobain, Chainy en Cirey was betrokken, dat in gansch Europa, in Frankrijk, België, Spanje en Duitschland reeds verschillende fabrieken had.

In de 25 jaren van haar bestaan heeft deze fabriek naam weten te maken, niet het minst

De geschiedenis van het vervaardigen van glas in het algemeen en van het gieten van glas in het bijzonder.



Het bouwen van 'n vuurvasten oven.



De glazen platen worden op ronde platte wagens getransporteerd en met „zuignappen” opgelicht.

✓ Een der potten met een inhoud van pl.m. 1000 K.G., of 450 Liter, wordt leeggestort en de zware wals zal de massa tot een groote, ruwe glasruit pletten.

heden, waar het er niet zoo vreedzaam naar toe gaat, is weer eens stevig aangedikt.

Maar de fabriek bloeit en vooral de laatste jaren is ook Holland een veelbelovend afzetgebied geworden. Niet van alle jaren der 25-jarige periode kan dat gezegd worden en tijdens den oorlog is de fabriek 2 jaar moeten worden stilgelegd, ook wegens gebrek aan grondstoffen.

En nu wat het glas zelf betreft. Denk u eens in: een wereld zonder glas! De beschaving en de techniek staat of valt er grootendeels mee. Zonder glas geen electrisch licht!

Maar in nog grootere behoefte, zou ik denken, voorziet het glas als doodgewone vensterruit in onze huizen, zoodat het ons beschut tegen regen en wind zonder nochtans ons van het daglicht te berooven; ja, hier en daar verhoogt het zelfs het effect van het licht door glinstering van kristallen en spiegels en glazen versierselen, die dikwijls wonderveel op schitterende diamanten lijken.

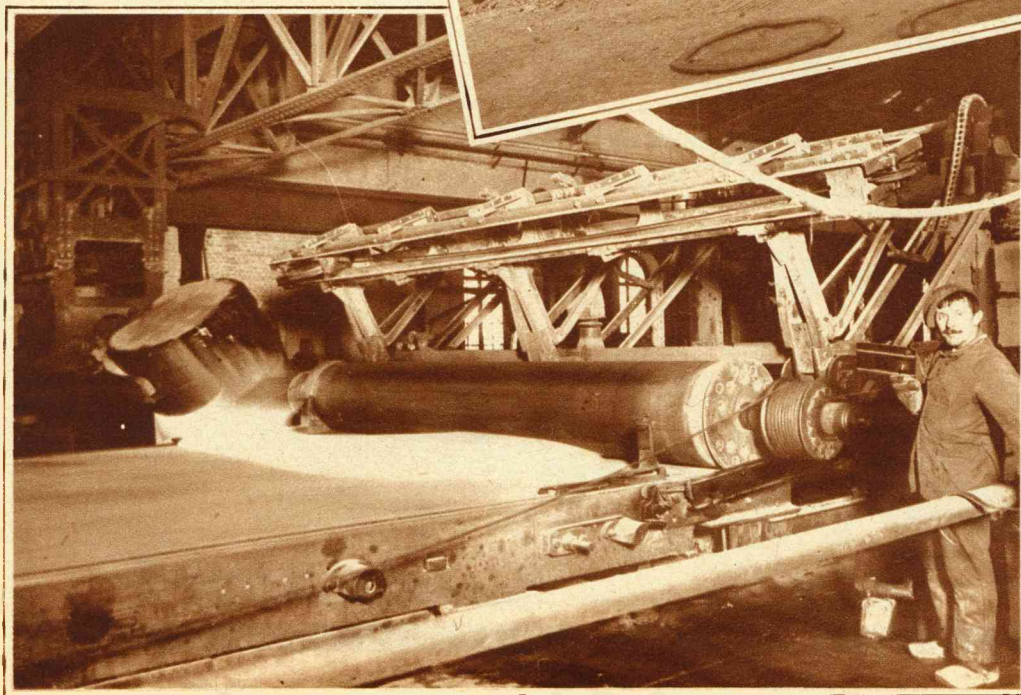
En ook in de wetenschap, in de geneeskunde, in de natuur- en scheikunde, is glas onmisbaar.

En dan spreken we nog niet van het dragen van een flatteerende uilenbril, die ook weer aan 't glas te danken is, aan het kunstig geslepen brilléglas.

Ja, het gebruik van glas is algemeen en ieder ziet het nut ervan in.

Maar niemand weet precies, wie 't glas heeft uitgevonden.

Reeds 58 j. v. Chr. spreekt Strabo, een Grieksch geleerde, over de fabricatie en de Romeinen wisten al heel goed, welke grondstoffen noodig waren om glas te vervaardigen. Maar

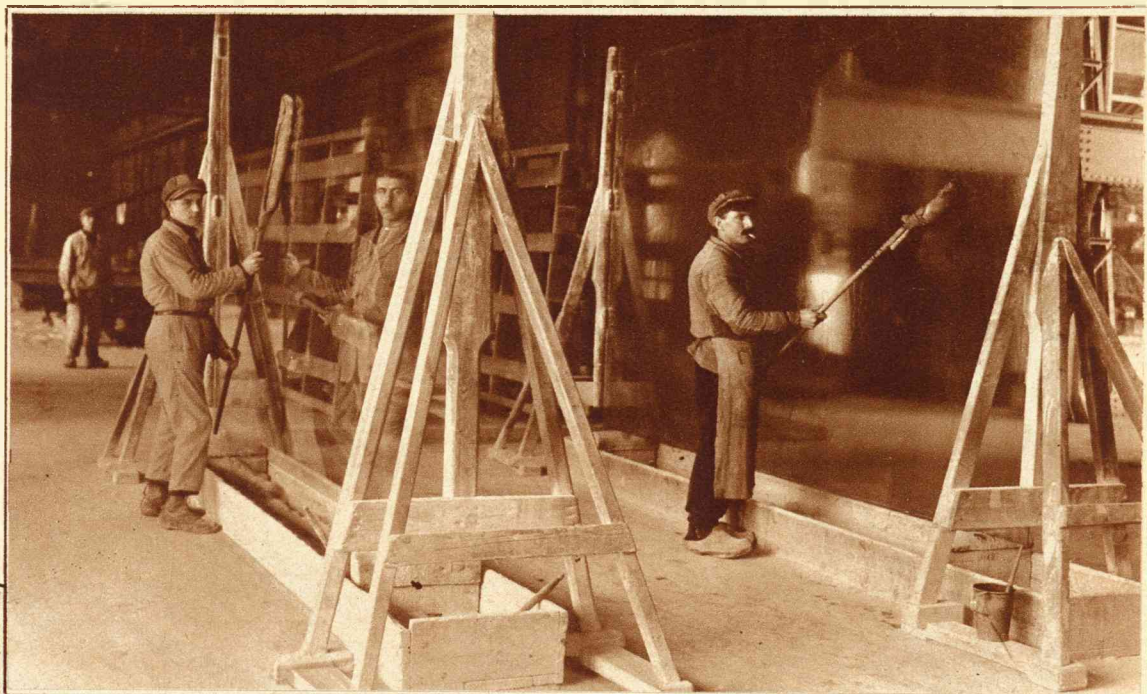


over den werkelijken uitvinder vernemen we iets.

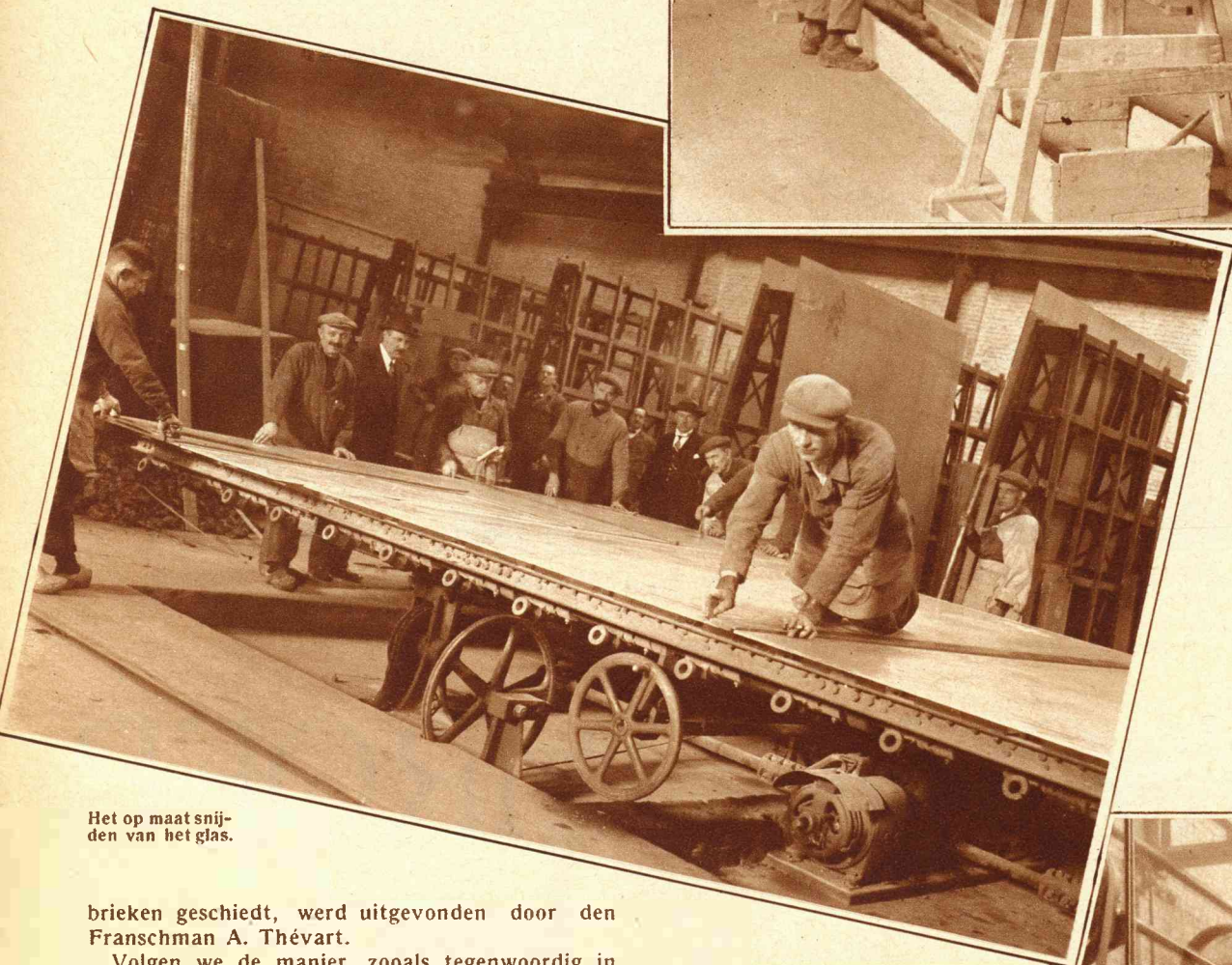
De legende wil, dat een van de bewoners van Phoenicië, waar de glasfabricatie een ongekenen bloei beleefde, de uitvinding deed aan het strand, waar hij het eten kookte. De hitte van het vuur deed de grondstoffen, die hier toevallig aanwezig waren, n.l. zand, natrium sulfaat en gemalen kalk, samensmelten en bij afkoeling ontdekte hij een vaste stof, die doorschijnend was en nu bij ons glas heet.

Maar in dezen ouden tijd legde men zich alleen toe op het vervaardigen van vazen, versierselen van glas enz., die geblazen werden of in vormen gegoten. Daardoor bleven de glazen voorwerpen van betrekkelijk kleine afmetingen.

Daarin kwam pas verandering in 1688, toen het gieten van glas, zooals dat thans nog in onze fa-



De glazenwassers in de glasfabriek aan het werk.



Het op maat snijden van het glas.

brieken geschiedt, werd uitgevonden door den Franschman A. Thévert.

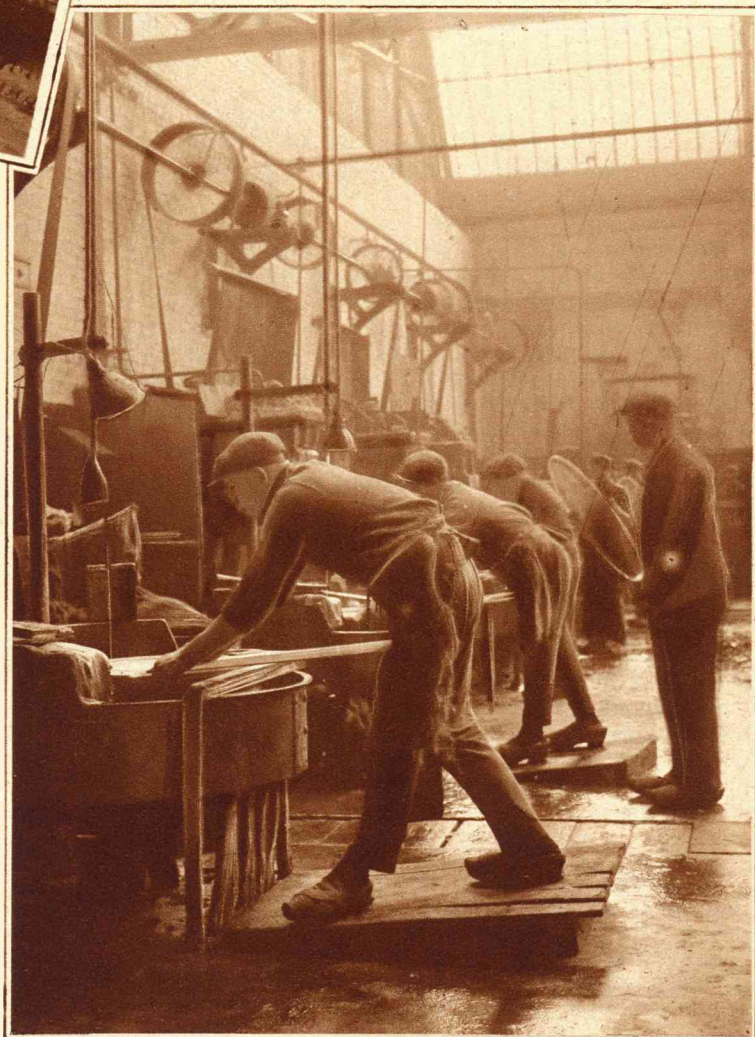
Volgen we de manier, zooals tegenwoordig in Sas van Gent gegoten wordt, alweer gemoderniseerd natuurlijk sinds 1688, dan komen we eerst bij de ovens, die in rijen naast elkaar staan. In ieder dezer ovens bevinden zich 16 potten van vuurvaste aarde, die elk 600 L. grondstoffen, zooals zoo juist genoemd, zand, natrium sulfaat en gemalen kalksteen, kunnen bevatten. Dit mengsel wordt vloeibaar gemaakt. Temperaturen om van te rillen. 1500 tot 1600 graden Celcius. Alles vervliegt in dien witten gloed van vuur en

aan deze helsche hitte moeten de grondstoffen 16 à 17 uur lang worden toevertrouwd, waarna ze zoo vloeibaar zijn als water. Voor het gieten moet de ontstane vloeistof nu wat worden afgekoeld. De potten worden uit de ovens gehaald met behulp van een zware tang, die hangt aan een beweegbare brug. Sissend en knetterend verteert de gloeiende massa op weg naar de gieterij alles, wat ze daar ontmoet. Als een stekende zon alles verblindend door den uitstralenden gloed, vervloeit ze op vierkanten vuurvasten bodem, waar ze wordt uitgegoten en de taaie klomp wordt door een groote rol uitgerold op gewenschte dikte, evenals het deeg van den koekebakker op de bakkerstafel.

De nu ontstane platte vlakke wordt direct hard en daarna is de eigenlijke fabricatie van ruw glas afgeloopen. Dit ruwe glas wordt om versplintering te voorkomen langzaam afgekoeld, waar 3½ uur mee heen gaan. En nu volgen er verschillende bewerkingen om het oppervlak te slijpen en te polijsten, waartoe het op ronde wagens, in gips gezet, de vele afdelingen



Een schilderachtig plekje in de fabriek tijdens het schaftuur.



Het facet slijpen van glas.

moet doorloopen, waar het steeds perfecter wordt gemaakt, totdat het in verschillende soorten in den handel wordt gebracht.

In de fabriek te Sas van Gent bestaat dan nog een aparte afdeling voor het vervaardigen van spiegels.

Het werk lijkt eenvoudig, d.w.z. het laat zich gemakkelijk bekijken; maar de bewerking van enkele vierkante Meters glas duurt uren en men begrijpt niet, dat het in verhouding tot den arbeid, dien het vraagt, zoo goedkoop kan worden geleverd. Dat is vermoedelijk het geheim van het vak, van het schoone vak, dat ontegenzeglijk het fabriceeren van glas is, zooals wij het zagen in een in alle opzichten keurig ingerichte fabriek, waarop onze provincie trotsch kan zijn. Meer nog dan beschrijvingen kunnen hiervan de foto's spreken.

J. D.



Deze luchtfoto der K.L.M. geeft een interessant en overzichtelijk beeld van de fraaie en omvangrijke sluiswerken, die Wemeldinge bezit aan den ingang van het Zuidbevelandsche kanaal.

ZEEUWSCHE OMROEP

Hallo! hallo! hier is het persbureau van de beide Scheldestroomen. Het navertellen van deze berichten, in welken vorm ook, is geoorloofd.

*

Men meldt ons uit Ierseke, dat iemand in plaats van een enveloppe een brandende sigaret in de brievenbus aan het postkantoor heeft geworpen, waardoor onaangename toestanden ontstonden. De politie heeft een ernstig onderzoek in de bus ingesteld, doch vond niets dan smeulende papierresten. Indien de dader zich aanmeldt, heeft men echter goede hoop, hem te kunnen arresteren. Overigens wachten der Ierseksche politie drukke dagen, daar per nieuwsblad iedereen wordt opgeroepen, die iets gezien heeft.

*

Men meldt ons uit Middelburg, dat de Walcherse kooikanarievereeniging het gemeentebestuur voederhuisjes en vogelnestkastjes aanbood ter bescherming van den vogelstand. 'n Sympathieke daad wordt dit geheeten en tevens 'n beschamend voorbeeld voor ons menschen. Onder ons tref je nog geen gevangenen, die iets beschermends doen voor hen, die in de barre samenleving herhaaldelijk blootstaan aan de verschrikkingen van tienduizend verordeningen en wetsbepalingen.

*

Men meldt ons uit Tholen, dat de lieve jeugd telkens de struiken en boomen uittrekt en meeneemt, die het gemeentebestuur ter verfraaiing van het stadsbeeld in de plantsoenen zet. Scherpzinnige paedagogen concludeeren hier met blijdschap uit, dat de in lessen aangekweekte liefde tot de kinderen der natuur schoone vruchten begint te dragen.

Men seint ons uit Biezelinghe, dat daar een kindervereeniging is opgericht met aanvankelijk 34 leden. Zij ontving den naam van „Lentekoor” en men hoopt, wanneer de leden van den zomer goed repeteeren en met den herfst niet wegloopen, tegen den winter een uitvoering te geven.

*

Men bericht ons uit Grijskerke, dat de pogingen, om hier het congres van gemeente- en rijksontvangers te doen plaats vinden, geslaagd zijn. Het gemeentebestuur is werkelijk verbaasd over het enthousiasme, waarmee de uitgenoodigden het verzoek inwilligden.

*

Men telefoneert ons uit Wemeldinge, dat daar een heftige broodoorlog is uitgebroken. De prijzen zijn na 'n driedaagschen veldslag 'n kopje kleiner gemaakt; de bakkers bloeden als meelzakken.

*

Een speciale koerier uit Terneuzen vertelde ons, dat de poging tot ontbinding van de Zeeuwsch Vlaamsche Waterleidingmaatschappij op 't kantje af verhinderd is geworden; of de maatschappij ook den doodsstrijd te boven is, wist hij niet, wel kon hij nog mededeelen, dat de gemeente Biervliet de vergadering niet bijwoonde; wat geeft zij, die aan den stroom van gerstenat gelegd is, nu ook om leidingwater!

*

Een belangloos medewerker op Noord-Beveland zond ons per telegram een tragedie uit het vereenigingsleven. Op de jaarvergadering van zijn muzikale organisatie vielen wanklanken te beluisteren wegens het ontbreken van den penningmeester. Daar als reden van verhindering „pien in den buuk” werd opgegeven, trok de contrôle-commissie er

met Heuman's „Eerste-hulp-bij-ongelukken-boek” naar toe. De gestelde diagnose wees echter geldkoorts aan. Om het lijden van den patiënt te verlichten, heeft men de vereenigingskas uit zijn woning verwijderd. Achteraf betreurt de geheele club, dat men dit niet eerder gedaan heeft.

*

Men meldt ons uit Goes, dat „Vreemdelingen-verkeer” prachtige successen boekte. Reeds twee landelijke vereenigingen hebben besloten, haar congres daar te houden en wel „De Nederlandsche Oudheidkundige bond” en „de Nederlandsche bond van zaadjeshandelaren”. De gemeenteraad heeft met gezwinden spoed besloten, de politie met brownings te bewapenen. De rondvraag kan nu interessant worden.

*

Men seint ons uit Aardenburg, dat de verdeling der roerende en onroerende goederen haar einde nadert. Aangezien men geen adviezen meer bij advocaten inwon, valt het batig saldo nogal mee.

*

Uit Oostburg kwam een bericht, meldende het vertrek van het hoofd van den fiscus naar een andere plaats. De bevolking heeft dit koeltjes opgenomen, daar er weer een ander benoemd zal worden.

*

Voorts vernamen wij uit St. Laurens, dat de burgemeester tegen 18 April a.s. eervol ontslag heeft aangevraagd; dat te Sluiskil met den bouw van nieuwe cokes-ovens is begonnen en dat zich te Nisse een geval van nekkrimp heeft voorgedaan.

Hier is nu verder niets meer aanwezig, waarom wij sluiten tot volgende week. Au revoir, dames en heeren!

PLICHT EN VADERLIEFDE

Hij had zelf de uitnodiging voor het door den regeeringsraad te geven dinerslechts met tegenzin aangenomen, want de slag, die hem door de ongeluksdaad van zijn zoon had getroffen, drukte hem nog steeds terneer en maakte hem weinig geschikt voor gezellige bijeenkomsten. Maar de plaats, die de gastheer in de voorname kringen innam, noodzaakte hem de invitatie aan te nemen en hij had, juist nu er zoo'n zware verplichting op hem rustte, alle redenen om iedere aanleiding te vermijden, die zijn carrière in gevaar zou kunnen brengen.

Toen hij kwam, waren de meeste gasten al aanwezig en men ging zeer spoedig aan tafel. Nu had de hoofdcommissaris pas gelegenheid, om het gezelschap op te nemen en het gaf hem een onaangenaam gevoel, toen hij aan het andere eind van de lange, met bloemen versierde tafel het blozende gezicht van zijn redder opmerkte. Mijnheer Delmonte scheen volstrekt geen vreemdeling te zijn in deze deftige woning en scheen hier een zeer welkome gast, want hij had zijn plaats aan tafel naast de oudste dochter des huizes, een allerliefste blondine, en de manier waarop hij met zijn tafeldame praatte, deed een tamelijk vertrouwelijke verhouding vermoeden. Tijdens het diner hoorde Harmening in zijn omgeving verschillende woorden over de verhouding van den jongen bankier tegenover de familie Immenhofen. Men beschouwde het als een uitgemaakte zaak, dat eerstdaags zijn verlovings met de oudste dochter gepubliceerd zou worden.

Voor Harmening kon de liefdesgeschiedenis van mijnheer Delmonte niet van veel belang zijn en hij kreeg telkens een heel eigenaardig gevoel, als hij diens naam in zijn nabijheid hoorde uitspreken. Deze ontmoeting was iets pijnlijks voor hem en toch gevoelde hij zich telkens weer onweerstaanbaar gedwongen naar den man aan het andere eind van de tafel te kijken, dien hij als den beschikker over zijn lot moest beschouwen.

Hij vond, dat Delmonte vandaag in zijn onberispelijke kleding en deftige houding wel iets over zich had, om in het oog van een jongmeisje onweerstaanbaar te zijn. Maar zijn vooruitstekend voorhoofd en de hartvochtige trek om zijn mond, die dadelijk moest worden opgemerkt als hij niet meer glimlachte, mishagden hem vandaag veel meer dan bij dat belangrijke gesprek in de eigen kamer van Delmonte.

Het scheen, dat de bankier zijn tegenwoordigheid nog volstrekt niet had bemerkt, want als zijn hoofd toevallig naar den anderen kant van de tafel werd gewend, keken zijn oogen zoo vreemd en onverschillig over de daar geplaatste gasten heen, alsof hij hen geen van allen kende. Harmening vond dit zeer aangenaam en hij nam zich voor, ook later zooveel mogelijk een ontmoeting te vermijden, omdat hij zeer goed begreep, dat hij tegenover dezen man, die als het ware een soort van voorzienigheid voor hem was, nooit meer onbevange zou kunnen optreden.

Maar zijn hoop, een gesprek met Delmonte te kunnen vermijden, werd niet vervuld. Omdat het onbeleefd zou zijn dadelijk na afloop van het diner te vertrekken, had hij zich teruggetrokken in een hoek van de rookkamer, waar hij volgens zijn meening achter een mooi kamerscherm half verborgen was. Maar hij had daar nauwelijks een kwartier gezeten, in sombere gedachten verdiept, toen de welbekende stem van mijnheer Delmonte in zijn ooren klonk.

„Kijk eens, mijnheer de hoofdcommissaris — ik heb mij dus straks toch

DOOR REINHOLD ORTMANN

niet vergist. Goeden avond! Mag ik hier ook een poosje plaats nemen?”

Harmening trachtte zijn verlegenheid te verbergen en hij moest wel denken hierin geslaagd te zijn, toen de ander zoo vlot en ongedwongen praatte, alsof er sedert hun laatste ontmoeting niets bizonders tusschen hen was voorgevallen. Hij sprak over allerlei onverschillige dingen — het laatst over een tooneelstuk, dat den vorigen avond met een buitengewoon succes was opgevoerd en toen — nadat hij de voornaamste tooneelspeelster vurig had geprezen, sprong hij in een begrijpelijken gedachtengang over op den door de kranten veel besproken zelfmoord der jonge actrice uit Weenen.

„Een treurig geval,” zei hij. „Zoo'n mooi, begaafd meisje! Ik heb haar vroeger wel in den schouwburg gezien en was geheel in bewondering voor haar. Heeft men nog altijd niet achterhaald, wat voor haar de aanleiding is geweest tot die wanhoopige daad?”

Harmening gaf een ontkennend antwoord; maar hij kwam er eerst niet toe, er nog iets bij te voegen, omdat juist een van de dienstmeisjes aankwam, om den heeren likeur te presenteren.

„Ik zou graag een glaasje cognac hebben,” zei Delmonte en toen hij zijn rechterhand ophief om het glaasje aan te nemen, zag Harmening het schitteren van een buitengewoon mooien briljant aan zijn pink.

„Op uw gezondheid, hoofdcommissaris! — Dus men weet het nog altijd niet? Nu, dan heeft de politie er ook verder geen belang bij. Het arme meisje is dood en begraven. Het geval is daarmee weer afgehandeld, niet waar?”



DES ZANGERS LOON.

„Misschien nog niet zoo heelmaal. Voor zoover ik weet, is het onderzoek nog niet afgelopen.”

Delmonte zette zijn leeg glas op een naast hem staand tafeltje, en weer trok het fonkelen van zijn ring de aandacht van den hoofdcommissaris.

„Het onderzoek? Wat wil dat zeggen? Een onderzoek omtrent een zelfmoordenaar?”

„Niet omtrent haar natuurlijk en voorloopig ook niet omtrent een bepaalden persoon. Maar er is nog heel wat niet opgehelderd, waarover wij ons toch zekerheid moeten verschaffen.”

Delmonte begon hard te lachen, alsof de ander iets heel bespottelijks had gezegd. „Voor den drommel, zijn de heeren van de politie altijd zoo nieuwsgierig — of zijn zij het slechts, als het een interessante tooneelspeelster betreft? Wat kan in die zaak nog moeten worden opgehelderd? Het dwaze meisje heeft zich natuurlijk een liefdesgeschiedenis zoozeer aangetrokken, dat zij meende haar verdriet niet te kunnen overleven. Dat is toch heel duidelijk. En als uw speurneuzen werkelijk achterhalen, wie de oorzaak van haar harteleid is geweest, zullen zij hem daarvoor toch geen rekenschap kunnen vragen.”

„Zeker niet. Voor de rest ben ik ook niet goed op de hoogte van de bijzonderheden in deze aanlegenschap.”

„Dat wil zeggen, u wilt er niet over spreken,” beweerde de bankier knorrig. „Nu voor mijn part — ik stel er verder ook geen belang in.”

Hij wierp de sigaar, die hij eenige minuten geleden had opgestoken, in het aschbakje en stond op.

„Ik moet nu toch weer eens naar mijn tafeldame uitkijken,” voegde hij er op zijn vroegeren, vriendelijken toon aan toe. „Ik hoop in den loop van den avond nog eens het genoegen te hebben, hoofdcommissaris!”

Hij liep langzaam de rookkamer door en nu voor den eersten keer zag Harmening, wat hij vroeger nooit had bemerkt, dat de lange, statige man bij het loopen zijn rechtervoet een beetje meesleepte, als tengevolge van een stijf kniegewricht. En een vreemde gedachte, een herinnering aan het hem door Liebenow gegeven signalement van den onbekenden bezoeker der ongelukkige jonge tooneelspeelster kwam in hem op.

Maar reeds het volgende oogenblik moest hij om de dwaasheid van dien loop zijner gedachten lachen. Alsof er in zoo'n groote stad niet meer dan een man kon zijn, die een klein gebrek aan zijn been had en bovendien een ring met een briljant aan zijn pink droeg! Neen, de rijke en aanzienlijke bankier, die op het punt stond zich te verloven met de lieve dochter van een voornaam ambtenaar, zou zeker niet zoo dwaas zijn zich door een bezoek bij een tooneelspeelster te compromitteren. En wat nu de avontuurlijke gevolgtrekkingen betrof, die Hein aan dit bezoek had vastgeknoopt — neen, het was werkelijk niet de moeite waard, ook nog maar een oogenblik met die gedachte bezig te zijn.

De hoofdcommissaris ontmoette dien avond mijnheer Delmonte niet weer, want reeds na een kwartier verliet hij onopgemerkt het gezelschap. Bij zijn thuiskomst zei het dienstmeisje tegen hem, dat de juffrouw al vroeg naar bed was gegaan. Maar toen hij langs de deur van Paul's kamer liep, hoorde hij hem hoesten en zag, dat er een lichtstraal door het sleutelgat kwam. Zonder aan te kloppen ging hij naar binnen.

De jonge man zat aangekleed aan de tafel, met zijn hoofd in zijn handen. Hij had het binnenkomen van zijn vader volstrekt niet bemerkt en pas toen de hoofdcommissaris zijn

No. 5

hand op zijns zoons schouder legde, keek hij op.

„Papa — u? Goedenavond! Is u uitgeweest? — Hebt u plezier gehad?”

„Ik ben niet voor mijn plezier uitgegaan. Maar waarom ben jij nog op? — Heb ik je niet verzocht altijd vroeg naar bed te gaan, opdat je weer sterk zou worden?”

„Och, wat helpt dat — ik kan immers toch niet slapen. Het maakt mij veel zenuwachtiger, als ik urenlang wakker in mijn bed lig, dan als ik hier zit en mij met iets bezighoud.”

„Maar zooals ik zie houd je je slechts bezig met nuttelooze tobberijen. Heb je dan volstrekt geen medelijden met het verdriet, dat je mij aandoet met deze zelfkwelling en dit verwaarlozen van je gezondheid?”

„Ik gevoel mij immers gezond, vader — waarlijk, behalve een beetje slapeloosheid gaat het heel goed met mij.”

„Je uiterlijk is met die verzekering in tegenspraak. Ik zal morgen eens ernstig met den dokter spreken en als hij het noodig acht, zal ik een paar weken verlof voor je aanvragen.”

„Nee, nee, in geen geval. Werken is immers nog het eenige, dat mij op de been houdt. En u hebt toch zelf gezegd, dat ik mijn uiterste best moet doen, om door vlijt en goed gedrag de achting van — van mijnheer Delmonte terug te winnen.”

Zijn tegenspraak was zoo beslist, dat Harmening ondanks zijn ernstige zorg voor Paul's gezondheid zijn wensch niet wilde doorzetten.

„Hoe gedraagt de bankier zich tegenover je?” vroeg hij nu. „Heb je redenen, om je over zijn handelwijze gekrenkt of vernederd te gevoelen?”

„O nee, hij behandelt mij zelfs zoo vriendelijk, dat de anderen mij om die voorkeur benijden. Maar op een of anderen dag zal het wel blijken, wat hij daarmee voorheeft.”

„Je bent onverbeterlijk, Paul! Maar zeg eens — een heel bijkomstige vraag — je hebt zeker vaak gelegenheid mijnheer Delmonte te zien, als hij in het kantoor komt of naar huis gaat. Draagt hij niet gewoonlijk een grijze pelerinejas en een stijven ronden hoed?”

Hij begreep zelf nauwelijks, hoe hij ondanks de belachelijkheid van den straks in hem opgekomen argwaan nu toch tot deze vraag was gekomen. Maar hij gevoelde het heel eigenaardig als een groote verlichting, toen Paul eenigszins verbaasd antwoordde: „Noch het eene noch het andere. Ik heb hem den heelen winter slechts in een mooie pelsjas en met een hoogen hoed gezien.”

„Zoo — zoo! Dan heb ik mij dus vergist, toen ik hem gisteren meende te herkennen. Maar nu is er genoeg gepeinsd en ook genoeg gebabbeld voor vandaag! Je belooft mij dus, naar bed te gaan. En over dat verlof — nu, acht of veertien dagen zal ik het nog eens aanzien. Maar als je er dan niet een beetje beter uitziet, moet er iets voor je gezondheid worden gedaan. Delmonte zou je dat vrijaf zeker niet weigeren.”

„Nee, dat zou hij wel niet. Hij heeft het immers zoo goed met mij voor.”

De hoofdcommissaris hield zich, alsof hij den ironisch bitteren toon dezer woorden niet had bemerkt. Hij moest wel inzien, dat het een vergeefsche moeite zou blijven, om Paul's afkeer van zijn weldoener weg te nemen.

VII

Er was een week voorbijgegaan en de hoofdcommissaris van politie was door andere belangrijker aangelegenheden de zaak van de tooneelspeelster Ada Leoni haast vergeten.

Slechts een enkelen keer was Liebenow hierop teruggekomen, om te melden dat er noch omtrent den persoon van den onbekenden bezoeker noch omtrent de relaties hier ter plaatse van de kunstnares iets achterhaald was kunnen worden. Harmening was het er mee eens, dat de commissaris zijn krachten niet langer aan deze volgens zijn overtuiging vruchteloze taak zou besteden.

Juist was hij met een zeer ingespannen arbeid bezig, toen de als portier dienstdoende politieagent hem kwam zeggen: „Een mijnheer Delmonte wenschte den hoofdcommissaris over een gewichtige persoonlijke aangelegenheid te spreken.”

Harmening, wiens zenuwachtigheid toch al van dag tot dag toenam, keek ontsteld op. Welke nieuwe ramp zou hem nu overkomen? Want dat dit bezoek van den bankier hier op de plaats van zijn ambtsbezigheden slechts een onaangename betekenis zou hebben, kon hij volstrekt niet betwijfelen. Hij voelde zooiets als een onzichtbare vuist op zijn keel en hij moest even tot bedaren komen, eer hij het antwoord kon uitspreken: „Laat dien mijnheer binnen! En ik wensch niet gestoord te worden, zoolang hij bij mij is.”

Delmonte kwam over den drempel, gekleed in zijn mooie pelsjas en met zijn glimmenden hoogen hoed in de hand. Zijn gezicht was somber en de harde trek om zijn neus en mond gaf er iets weerzinwekkends aan.

„Het spijt mij, als ik u stoor, hoofdcommissaris! Maar ik heb te klagen over een van uw onderhoorigen en de zaak komt mijn eer te na, dan dat ik die schriftelijk zou kunnen behandelen.”

Delmonte was zeer opgewonden, toen hij bij den hoofdcommissaris binnenkwam en door deze opwinding had hij zelfs verzuimd hem 'n hand te geven.

Harmening verzocht hem beleefd, plaats te nemen. De inleiding had ondanks den bitsen toon een zwaren last van zijn hart afgenomen, want hij beschouwde die als een bewijs, dat het bezoek niets met het misdrijf van zijn zoon had te maken. „U zult mij natuurlijk bereid vinden, om een werkelijke fout streng te bestraffen, mijnheer Delmonte! Mag ik vragen, waar het over gaat?”

Delmonte keek even naar de deur. „Kan men hier zonder eenig voorbehoud spreken?”

„Ik heb al bevel gegeven ons niet te storen,” zei Harmening en glimlachend voegde hij er aan toe: „Dat u in het ambtsvertrek van een hoofdcommissaris van politie tegen ongewenschte luisteraars beveiligd is, behoeft ik u zeker wel niet eerst te verzekeren.”

Maar de bezoeker was schijnbaar vandaag niet tot schertsen gestemd, want zijn voorhoofd bleef gefronst en zijn stem klonk haast ruw, toen hij antwoordde: „Ik zou voor alles graag willen weten, welke verdenking er tegen mij bestaat en om welke reden men zich anders veroorlooft mij na te gaan en te bespieden?”

Hij moest dadelijk zien, dat de verbazing van den hoofdcommissaris niet gekunsteld was. „Zou u bespied worden? En door de politie?” vroeg deze.

„Ja zeker, er kan niet aan worden getwijfeld. Al sedert twee dagen heb ik zooiets bemerkt en vanmorgen is het door een mededeeling van mijn huisknecht zeer duidelijk bevestigd. Een man, die hem onder allerlei voorwendselen genaderd was en zich later als een rechercheur van politie heeft onmaskerd, had de onbeschaamdheid zich door hem mijn heele garderobe te laten toonen. Is dat niet ongehoord? En denkt u, dat ik mij zooiets zal laten welgevalen?”

„Als uw huisknecht niet het slachtoffer van een bedrieger is geworden, moet er zeer zeker een moeilijk te begrijpen vergissing zijn begaan. Heeft de zoogenaamde rechercheur misschien zijn naam genoemd?”

„Ja — Bertholts of zooiets.”

„Dat is toch eigenaardig. Een politieagent, die zoo heet, is er zeer zeker in mijn afdeling. Maar hij is een van onze verstandigste en nauwgezetste beambten, van wien ik nauwelijks zoo'n vergissing kan veronderstellen. Het zal het eenvoudigste zijn, dat ik hem dadelijk hier laat roepen.”

Hij had zijn vinger al op de huistelefoon, toen Delmonte afwerend zijn hand op Harmening's arm legde.

„Wacht u daarmee nog! — Er is voor mij vooral veel aan gelegen, van u opheldering te ontvangen. Dat deze beambte, van wien u zoo'n gunstig getuigenis geeft, speciaal naar een grijze pelerinejas met zijden voering en naar een ronden vilten hoed zocht, moet toch met een bepaalde gebeurtenis samenhangen. En ik meen het recht te hebben dezen samenhang te leeren kennen.”

Nu was het onbegrijpelijke opeens duidelijk geworden voor Harmening. Liebenow en Bertholts zochten dus blijkbaar nog altijd naar den geheimzinnigen bezoeker der tooneelspeelster en zij waren daarbij door een of ander wonderbaar toeval naar den bankier afgedwaald, wiens stijve knie en schitterende briljantenring hem immers ook een oogenblik hadden doen ontstellen. Hij was boos over den taktlozen overdreven ijver van den anders zoo voorzichtigen Bertholts, maar hij vond dadelijk dat de zaak niet zonder een zekeren humoristischen bijmaak was.

„Zeker hebt u dat recht, mijnheer Delmonte! En omdat het toch wel onder ons zal blijven, wil ik gerust den sluier van het ambtsgeheim een beetje opheffen. Het toeval heeft u daar een leelijke poets gebakken en het is maar goed, dat u nu ook niet toevallig in plaats van uw pels een pelerinejas en in plaats van uw hoogen cylinder een ronden vilten hoed draagt.”

„Waarom is dat goed?” viel Delmonte hem bits in de rede. „Wat nu, als men werkelijk zulke kleedingstukken in mijn garderobe zou vinden?”

„Dat is maar een vraag zonder eenige betekenis, niet waar? Want in werkelijkheid —”

„In werkelijkheid bezit ik evengoed een grijze pelerinejas als een ronden stijven hoed. Het signalement schijnt dus geheel uit te komen.”

De hoofdcommissaris antwoordde niet dadelijk. Hij had een gevoel, alsof iemand hem een slag in zijn gezicht had gegeven. Maar hij zette die ontsteltenis weer spoedig van zich af. „Ja, mijnheer Delmonte — dan hebben wij weer het eigenaardigste toeval voor ons, dat ik in mijn praktijk ooit heb ontmoet, of —”

„Nu, waarom praat u niet door? Of ik zou in waarheid degene moeten zijn, dien u zoekt — niet waar?”



HAASTRECHT. De watermolen van het schilderachtige dorp is zoo goed geconserveerd als maar weinige van zijn soortgenooten.

„Inplaats van te antwoorden wederkeerig een vraag, mijnheer Delmonte! — Kende u de tooneel-spielster Ada Leoni?”

„Ik vertelde u immers onlangs al, dat ik haar gekend heb.”

„Als ik mij goed herinner, vertelde u slechts, dat u haar op het tooneel had gezien. Ik bedoel echter een andere bekendheid — een bekendheid buiten den schouwburg.”

„Nu goed, ik heb haar ook buiten den schouwburg gekend.”

„En wist u iets van haar hierzijn? — Hebt u — vergeef mij die schijnbaar onbescheiden vraag — haar in het hotel bezocht?”

„Ja.”

„Eenige uren voordat zij zelfmoord bedreef?”

„Ja.”

Kortaf en beslist had Delmonte het gezegd en zijn koele oogen waren doordringend op het ontroerde gezicht van den hoofdcommissaris gevestigd.

Weer ontstond er eenige seconden stilte.

„Nu, hebt u nog iets anders te vragen?”

„Ik — ik zou zeer dankbaar zijn, als u mij wilde vertellen, wat er bij dit bezoek tusschen u en de tooneelspeelster gebeurde.”

„Niets wat ik zou moeten verzwijgen. Ik kende juffrouw Leoni van een tijdelijk verblijf in Oostenrijk — een vluchtig, langvergeten liefdesavontuur. Nu ontving ik kort geleden tot mijn onaangename verbazing een brief van haar, waarin zij mij mededeelde, dat zij hier was en mij dringend moest spreken, omdat zij zich in een pijnlijken geldnood bevond. Een man van eer spreekt anders gewoonlijk niet over zulke dingen. Maar ten eerste betreft het hier een doode en ten tweede zou het immers werkelijk schijnen, dat ik mijn relatien met die

dame zou moeten rechtvaardigen. Ik heb er over nagedacht, of het niet het beste zou zijn, als ik haar eenvoudig een flinke geldsom naar het hotel stuurde. Toen echter kwam ik door den wensch om haar niet te kwetsen tot een bezoek. Zij was zeer verheugd en ontving mij zoo vriendelijk, als nu eenmaal haar gewoonte was. Om alle misverstanden te voorkomen, deelde ik haar dadelijk mee, dat ik op het punt stond mij te verloven en dit eerste bezoek daarom ook mijn laatste moest zijn. Zij trok zich dit nieuws niet bijzonder aan, want ook bij haar scheen de herinnering aan ons liefdesavontuur erg verflauwd te zijn en wij scheidden als zeer goede vrienden, nadat ik op een zeer gulle manier een einde had gemaakt aan haar geldverlegenheid. Daar hebt u de heele geschiedenis. Ik hoop, dat u er mee tevreden zult zijn.”

„Ik persoonlijk — zeker! Ik zou slechts willen, dat ik er dadelijk kennis van had gekregen. Van de beweegredenen tot den zelfmoord is u niets bekend?”

„Niet het minste. Ada Leoni heeft er tegen mij wel op gezinspeeld, dat haar plotselinge reis niet alleen door ongelukkige geldzaken, maar ook door een liefdesgeschiedenis was veroorzaakt. En ik vermoed, dat zij eenvoudig een ontrouwen verder is nagelopen. Iets bepaalds heeft zij mij niet meegedeeld en ik had er ook volstrekt geen belang bij, het te vernemen.”

„Dat is te begrijpen. — Is u misschien nog in het het bezit van het schrijven, waarin juffrouw Leoni om uw bezoek verzocht?”

„Waar ziet u mij voor aan, hoofdcommissaris? Een eerstejaarsstudent zal zulke briefjes misschien als aangename herinneringen bewaren, een man van mijn levenservaring gooit die echter dadelijk in de kachel.”

„Nu, dit briefje zal ook wel niet nodig zijn om de zaak op een bevredigende wijze op te helderen. Ik heb het rapport van mijn ondergeschikte nog niet ontvangen, maar ik twijfel niet —”

„Wat wil dat zeggen? Wat betekenen die rare praatjes? Ik heb u in vertrouwen op uw bescheidenheid een volledige opheldering gegeven

en zou het als een ernstige persoonlijke belediging beschouwen, als u de waarheid mijner mededeelingen nog door de berichten van een of anderen ondergeschikte zou willen laten bevestigen.”

„Niets ligt minder in mijn bedoeling dan u te beledigen. Maar ik ken tot nu toe de redenen niet, die de aanleiding zijn geweest voor het optreden van mijn ondergeschikte. Bovendien heb ik niet het recht, om willekeurig in een onderzoek van de ambtenaren der politie in te grijpen.”

„U zou daartoe dus geen recht hebben? — Nu, het zou er leelijk uitzien, als het zoo was. Want zoodra mijn naam tengevolge van deze aanleiding ongunstig besproken wordt, zal ik veronderstellen, dat er voor u niets meer gelegen is aan het onderhouden onzer vriendschappelijke relatie en dan



HAASTRECHT — Dorpsgezicht van het Marktveld naar de Ned. Hervormde Kerk.

zou ik mijn gedrag tegenover u daarnaar richten.”

De hoofdcommissaris leunde met een vuurrood gezicht in zijn zetel. „Dat is dus een bedreiging, mijnheer Delmonte?”

„Zeg liever, dat het de natuurlijke uiting van een rechtmatige verontwaardiging is. U gelieve zich in mijn toestand te verplaatsen. Ik ben op 't punt een verloving aan te gaan met een jonge dame van goeden huize, met de dochter van den regeeringsraad Immenhofen en ik verwacht mijn levensgeluk van deze verbintenis. Het betrekken van mijn persoon in deze ellendige komediantengeschiedenis, het noemen van mijn naam in een onzer schendblaadjes zou gelet op de fijngevoeligheid der betreffende personen, mijn hoop op de hand der jongedame in rook doen vervliegen. Ik ben als een vriend bij u gekomen — heb u zonder voorbehoud de heele waarheid verteld, die meer dan voldoende moet zijn om al uw eventuele gewetensbezwaren te verdrijven en nu beantwoordt u mijn vertrouwen met de koelbloedige verzekering, dat u niet bevoegd is iets voor mij te doen. Voor den drommel, ik meen zonder eenige bevoegdheid meer voor u te hebben gedaan, dan ik nu van u verwacht. Maar nu blijkt weer de oude waarheid: wie rekent op de dankbaarheid der menschen, is stapelgek.”

Harmening hield krampachtig de beide armleuning van zijn stoel vast. Zijn heele gezicht was vaalbleek geworden. „U wilt dus, dat ik den politieagent Bertholts zal bestraffen?”

„Ik geef niets om zijn bestraffing, maar verlang slechts, dat men mij met rust laat. Ik ken de grenzen van uw macht tamelijk nauwkeurig en weet, dat u met een enkel woord aan deze heele geschiedenis een einde kunt maken. Beveel uw ondergeschikte deze zelfmoordenares in vrede te laten rusten, dan zal ik aan uw erkentelijkheid gelooven. In het tegenovergestelde geval moet ik echter veronderstellen, dat u mij opzettelijk niet van dienst wilt zijn en moet ik daaruit mijne gevolgtrekking maken.”

De stem van den spreker was even hardvochtig als op het oogenblik de uitdrukking van zijn ge-

zicht. Harmening behoefde hem slechts aan te kijken, om te weten, wat hij van hem te verwachten had, als hij zijn ontevredenheid gaande zou maken. Hij voelde den vreeselijken druk van de keten, dien de schuld van zijn zoon hem had opgelegd en na een strijd van enkele minuten was hij tot de overtuiging gekomen, dat er voor hem geen andere mogelijkheid bestond dan een onvoorwaardelijke onderwerping.

„Ik geef u de verzekering, mijnheer Delmonte, dat ik met het oog op uw verzoek zal doen, wat ik kan...”

Delmonte greep zijn hoed. „Dat is genoeg voor mij — ik zal dus zien, in hoeverre u het ernstig meent. Het zou mij zeer spijten, als ik mij zoo in u vergist had.”

Dezen keer gaf hij den hoofdcommissaris een hand, maar het was slechts een vluchtige aanraking zonder dat er de minste handdruk werd gewisseld.

Toen Delmonte bijna de deur had bereikt, bleef hij nog even staan. „Wat ik ook nog tegen u wilde zeggen, hoofdcommissaris — uw zoon moet iets voor zijn gezondheid doen. Ik heb hem zoeven naar huis gestuurd, omdat hij niet heel wel scheen te zijn. Zorg er voor, dat hij pas weer op het kantoor komt, als hij eenigszins hersteld is. En laat mij spoedig weten, hoe het met hem is.”

Daarmee ging hij de kamer uit, zonder eerst een woord van dank voor zijn belangstelling af te wachten. De hoofdcommissaris viel echter als een gebroken man op zijn stoel neer.

VIII

De duisternis was al over de heele stad neer gedaald, toen commissaris Van Liebenow het gebouw van het hoofdcommissariaat binnentrad. Een van zijn collega's deelde hem mee, dat

de hoofdcommissaris meermalen naar hem gevraagd had. Liebenow aarzelde daarom niet, zich met een tamelijk dikken bundel akten met het opschrift „zaak Leonhardt” naar de kamer van zijn meerdere te begeven.

Hij was ontsteld over Harmening's vervallen gezicht en over den geheel veranderden klank van zijn stem, toen de hoofdcommissaris hem met de woorden begroette: „Ik heb eenigszins ongeduldig op u gewacht; want men heeft zich bij mij beklaagd over een onder uw leiding werkenden ondergeschikte en ik zou u willen verzoeken om de desbetreffende inlichtingen. Het gaat blijkbaar over zeer onhandig gedane onderzoekingen omtrent de zaak van de zelfmoordenares Ada Leoni, die ik reeds lang als vergeten en afgehandeld beschouwde.”

„Juist over deze zaak wilde ik u om een bespreking verzoeken, hoofdcommissaris! Ik geloof niet, dat er een reden tot ontevredenheid over de door mij bevolen maatregelen bestaat, want die hebben er toe geleid, dat wij nog heden tot de gevangenneming van den vermoedelijken moordenaar kunnen overgaan.”

„Wat zegt u daar? Van den moordenaar? Wie — wie zou dat zijn?”

„De bankier Bruno Delmonte.”

„O, dat is — dat is onmogelijk — een onbegrijpelijke vergissing. Waarop is die vreeselijke verdenking gegrond?”

„Op een heelen stapel bewijzen, die te zamen een ernstige aanklacht tegen dien man vormen. Ten eerste is het zeker, dat hij de geheimzinnige bezoeker der tooneelspeelster is geweest op den laatsten avond van haar leven.”

„Dat weet ik.”

Liebenow reek verbaasd van zijn papieren op. „Wist u dat, hoofdcommissaris? Mag ik vragen, hoe?”

„Uit zijn eigen mond. Hij had volstrekt geen reden, er een geheim van te maken, want zijn bezoek laat zich even gemakkelijk verklaren als zijn oorspronkelijk verzwijgen daarvan.”

(Slot volgt)



Een schilderachtig doorkijkje in een der ketelhuizen. Elk van de ketels, waarvan sommige een capaciteit hebben van 65000 K.G. stoom per uur, wordt door één man bediend. Men ziet rechts op den voorgrond een kettingrooster, waarbij een der stokers bezig is eenige overgebleven aschresten op te scheppen.

dat juist dit bedrijf, de bron van kracht van alle andere bedrijven, met zoo uiterst weinig personeel op gang wordt gehouden. Of beter: gecontroleerd, want voor zoover wij hebben kunnen ontdekken, bestond de taak van allen, die daar werkzaam waren, in: uitkijken, controle-oefenen, opletten, of de tientallen controle-instrumenten, die, uitermate gevoelig, in elk onderdeel van dit bedrijf den stand van zaken aantoonen, geen afwijkingen demonstreeren.

En dan loopt er wel eens een mannetje rond met een oliekannetje en er neemt wel eens iemand een bezem op in het ketelhuis om wat verstoven asch bijeen te vegen — maar al het werk doen de machines, die glimmend en glanzend in de heldere en lichte machine-zaal genoeglijk te brommen staan. Van het stoken af geschiedt alles automatisch. Natuurlijk — ook op de meest moderne, geraffineerde wijze worden de kolen uit de schepen in de haven achter de centrale overgeladen, maar dit is een bedrijf, dat iedere Rotterdammer al zoo dikwijls zelf gezien heeft, dat wij ons maar eerst met de kolen bemoeien zullen, wanneer deze automatisch aangevoerd in de bunkers van het ketelhuis worden gestort. Om juist te zijn — in deze electrische

centrale vinden we drie ketelhuizen, die des winters gemiddeld per dag 400 ton kolen verstoken wat over 1929 een totaal van 160 miljoen mud beteekende!

En nu we toch aan de cijfers bezig zijn — van de 27 enorme ketels, die daar staan, heeft een, de grootste, een stoomproductie van 65000 K.G. per uur.

Minutieus geregeld komen de kolen hier op de groote, langzaam-draaiende kettingroosters. Ze zijn precies verteerd als ze aan den anderen kant van den ketel zijn aangekomen, waar het kettingrooster naar onder afbuigt en de asch er dus afvalt. Inmiddels wordt een hitte van ongeveer 1600 graden ontwikkeld, welke hitte ook al weer gecontroleerd wordt door uitermatig gevoelige

GEHEIME KRACHT DIE ALLES DRIJFT

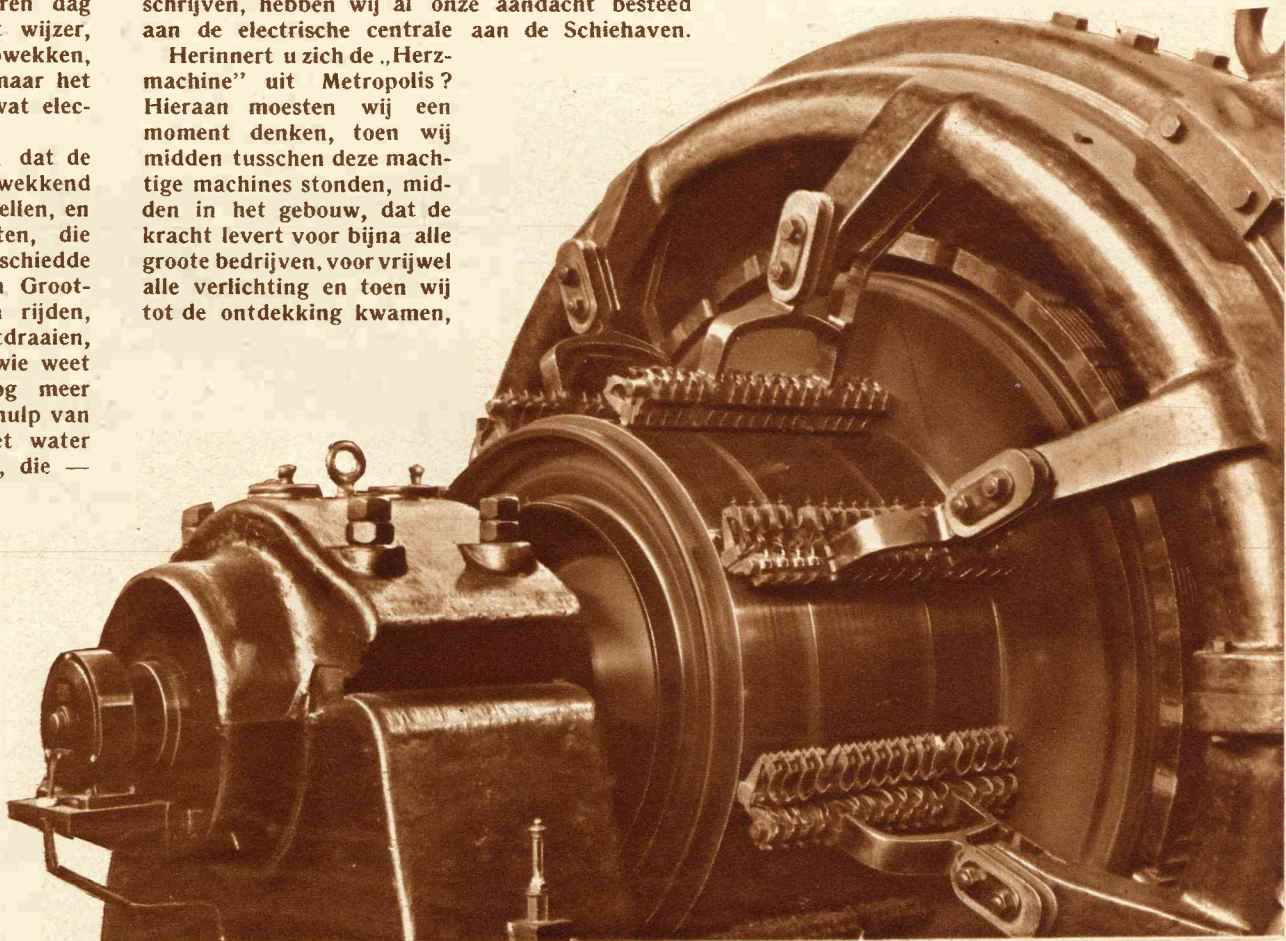
Als ik nu maar eens eerst kon beginnen te vertellen wat electriciteit is! Als ik mij hier maar niet reeds dadelijk moest afmaken met gemeenplaatsen, met frases, met „woorden”. Nu ja electriciteit is een „natuurkracht”, is „een stroom van moleculen”, is: nog veel meer. We kennen de eigenschappen van electriciteit en iederen dag bijna worden we daaromtrent nog wat wijzer, wij weten hoe wij electriciteit kunnen opwekken, wat wij er allemaal mee kunnen doen, maar het verklaren, nu eens glashelder vertellen wat electriciteit is, neen, dat kunnen we niet.

Maar niettemin hebben we gemeend, dat de „geheime kracht”, die alles „drijft”, belangwekkend genoeg is om er nog eens iets van te vertellen, en toen wij de electriciteitswerken bezochten, die Rotterdam van licht en kracht voorzien, geschiedde dit in de overtuiging, dat de lezers van Groot-Rotterdam, die dagelijks met de tram rijden, dagelijks het electrische licht aan- en uitdraaien, dagelijks met stofzuigers, strijkijzers en wie weet welke vernuftige electrische toestellen nog meer omgaan, die de kranten lezen, die met behulp van electro-motoren worden gedrukt, die het water drinken, dat electrisch wordt opgepompt, die — bewust of onbewust — bijna ieder moment van den dag direct of indirect de aanwezigheid van de electrische krachtstations ondervinden, ongetwijfeld belangstellen in het enorme gemeentebedrijf, dat tot deze ontzagwekkende prestaties in staat is.

Wij hebben ons bij dit bezoek groote beperkingen moeten opleggen. Het electriciteitsbedrijf beschikt in onze stad over vele en velerlei inrichtingen, centrales, „distributie”-inrichtingen, transformatorgebouwen enz., afgezien nog van het oude en het nieuwe — in aanbouw zijnde —

administratiegebouw en de nieuwe, heel groote — eveneens in aanbouw zijnde — centrale. Dit alles te bezoeken, te beschrijven en te fotografeeren had wellicht op onzen weg gelegen, als wij voornemens waren een lijvig boekdeel over een en ander te schrijven, wat wij overigens gaarne overlaten aan deskundiger publicisten. Nu wij het plan hadden een kort, samenvattend artikel te schrijven, hebben wij al onze aandacht besteed aan de electrische centrale aan de Schiehaven.

Herinnert u zich de „Herz-machine” uit Metropolis? Hieraan moesten wij een moment denken, toen wij midden tusschen deze machtige machines stonden, midden in het gebouw, dat de kracht levert voor bijna alle groote bedrijven, voor vrijwel alle verlichting en toen wij tot de ontdekking kwamen,



Hierbij ziet men een foto van de speciale machine, die stroom levert voor het geheele net van het Rotterdamsche tram-bedrijf.

toestellen, die men van tijd tot tijd in de nabijheid houdt van een gat in den wand, dat geopend en gesloten kan worden.

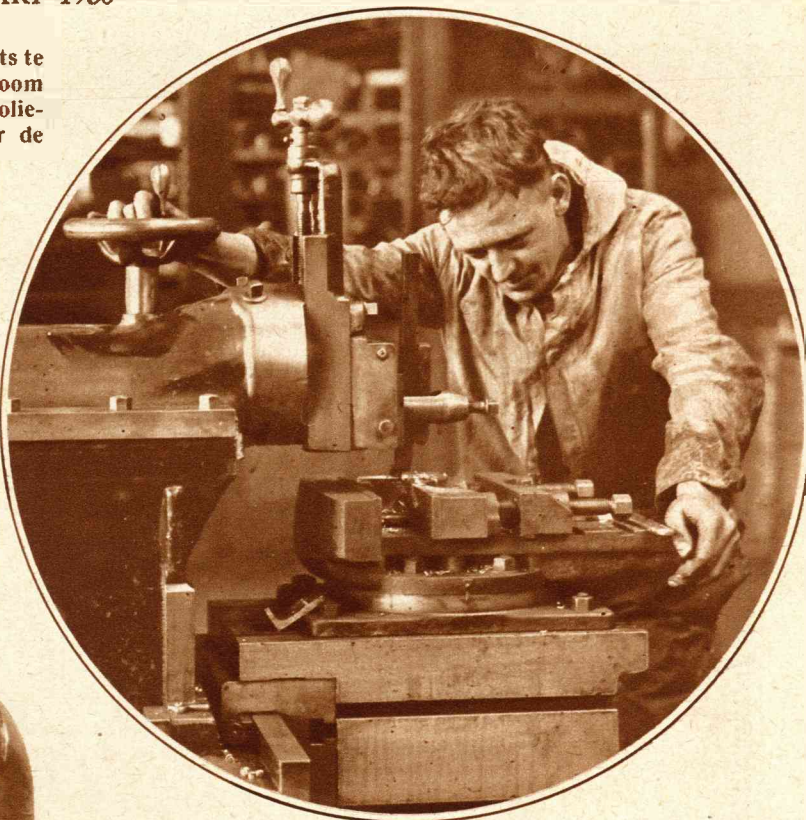
Water wordt natuurlijk eveneens automatisch in de juiste hoeveelheden aangevoerd en de stroom, met een spanning van plm. 14 K.G., gaat door enorme buizen naar de tweede afdeling — een elektrische centrale is in groote lijnen in tweeën te splitsen, de afdeling stoom en de afdeling electriciteit — waar dan de turbines zijn opgesteld, die het eigenlijke werk doen, dat we „opwekken van electriciteit” noemen.

Men weet, dat electriciteit in bijna alle dingen aanwezig is, het menselijk lichaam inbegrepen, en dat wij deze electriciteit door middel van magneten tot een zekere spanning kunnen brengen. De stoom nu dient dus om deze magneten tot roterende, draaiende, beweging te krijgen. Door nauwe straalpijpen bereikt de stoom de schoepen van de schijven, die met elkaar de as doen draaien, waarop de magneten zitten, te zamen vormend den „rotor”, en men kan zich eenig denkbeeld vormen

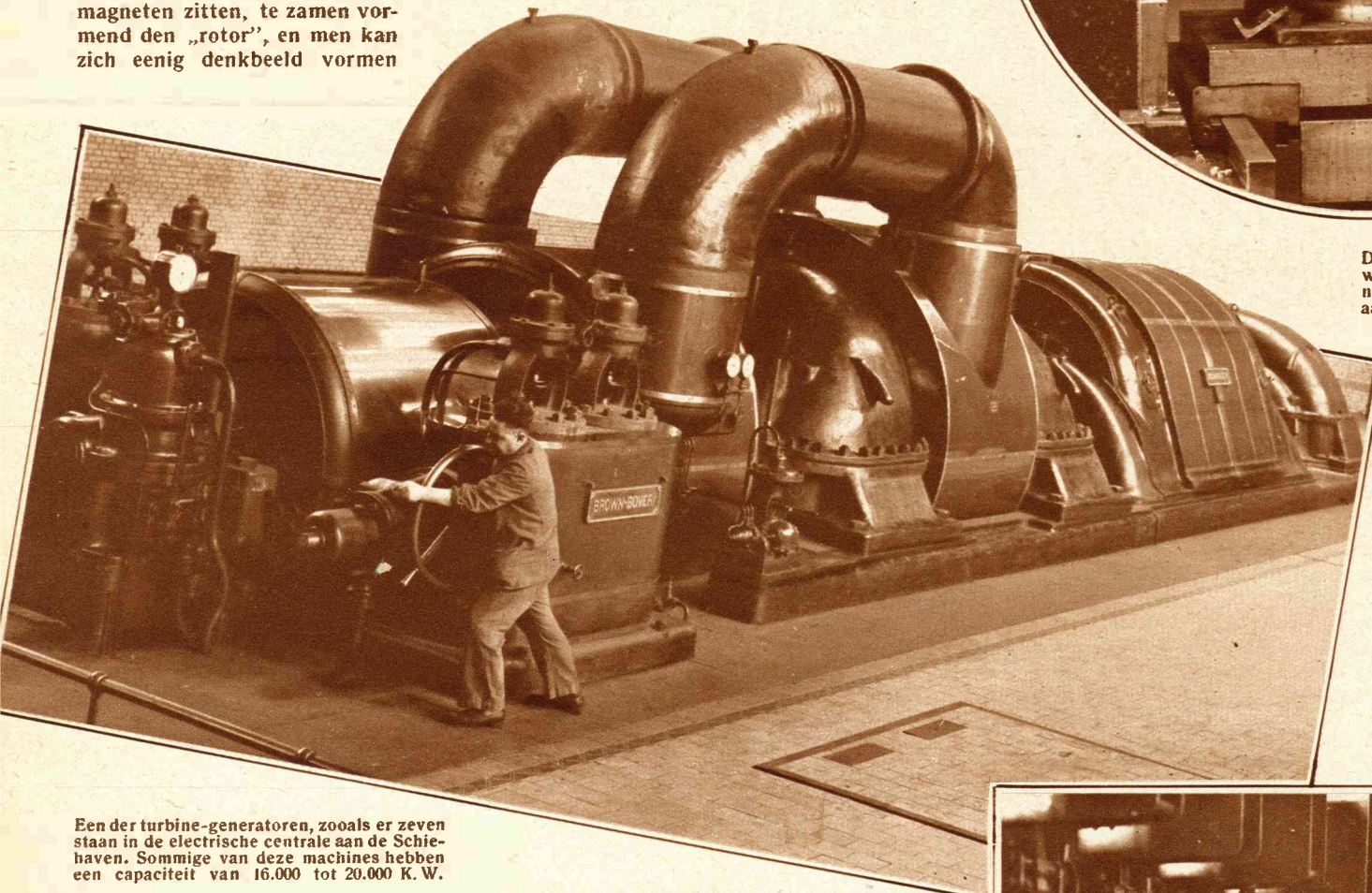
En nu rest ons nog slechts iets te vertellen van wat er met den stroom gebeurd, die, onderbroken door olie-schakelaars, verdeeld wordt over de verschillende kabels, die de centrale ondergronds verlaten.

Ook in deze kabels bevinden zich olie-schakelaars, die van het hoofdschakelbord naar behoefte kunnen worden in- of uitgeschakeld.

En dan zijn we aan het „handle-stadium” van het electriciteits-bedrijf toe. Schakelborden, schakel-lessenaars, in bijna onafzienbare rijen. Schakelborden, speciaal voor de tram, waarop iedere „storing”, ieder „wild-aanzetten” door een



De elektrische centrale heeft haar eigen werkplaats, waarin kleine herstellingen kunnen plaats vinden. Een der bankwerkers aan den arbeid aan een schaafmachine.



Een der turbine-generatoren, zooals er zeven staan in de elektrische centrale aan de Schiehaven. Sommige van deze machines hebben een capaciteit van 16.000 tot 20.000 K.W.

van de krachten, die hier op deze wijze aan het werk zijn, wanneer men weet, dat hier sprake is van 5000 omwentelingen per minuut, en dat de beide grootste van de zeven machines, die hier staan, ieder een vermogen hebben van 20.000 K.W. of 27.000 P.K. ! Inmiddels wordt de stoom, na tal van schoepen in de turbine tot rotatie te hebben gebracht, naar den condensor gevoerd, waar hij afgekoeld wordt tot water. Uit een condensor wordt het water weer door de voedingswaterpomp naar den ketel geperst en zoo is dan deze permanente kringloop, wat water en stoom betreft, gesloten.

Wat electriciteit betreft waren wij dus aan het moment, waarop de stroom wordt opgewekt door middel van den sneldraaienden rotor in den metalen cylinder, dien men stator noemt. Aan de binnenzijde van dezen cylinder vindt men de zware koperdraden, waarom het dan eigenlijk begonnen is. Rotor en stator samen vormen den generator en turbine met generator zijn dus eigenlijk één machine, die turbine-generator heet.

De stroom nu, opgewekt onder een spanning van 5000 volt, wordt verzameld door z.g. verzamelm rails en via voedingskabels naar de „voedingspunten” gebracht, waar de spanning van 5000 volt wordt getransformeerd tot 220 volt.

Inmiddels is het voor het overbrengen langs groote afstanden wenschelijk, want goedkoop, dat de spanning nog aanzienlijk wordt opgevoerd, in deze centrale tot 25000 volt, om dan weer in hoofdvoedingspunten getransformeerd te worden tot 5000 volt.

bestuurder zich demonstreert, waar men zelfs den aard van het incident ongeveer kan vaststellen en dus naar behoefte stroom afsluiten om ongelukken te voorkomen, schakelborden voor de regeling van alles en nog wat — te zamen vormend een zoo uiterst ingewikkeld mechanisme, dat het den leek slechts in diep ontzag kan brengen. Want van hieruit wordt de stroom over 2600 K.M. kabelnet geleid om de tienduizenden verbruikers te Rotterdam en de 27 buitengemeenten rond deze stad te voorzien.

En ook hier moeten wij ons zelf eenige beperking opleggen. Hoe interessant de stof is, hoe buitengewoon belangwekkend de constructie van een kabel hoe vernuftig de werking der transformatoren in de verschillende transformator-gebouwen in onze stad — dit alles zou ons veel te ver voeren en wij zouden het doel van onze beschrijving voorbij schieten. Wat er trouwens geschiedt met den stroom, die eenmaal binnen onze woning is, weten we allemaal, al begrijpen we 't niet precies en wat voor ons

op dit gebied nog weggelegd is in de toekomst, weet niemand.

Reeds thans neemt de electriciteit een plaats in in onze samenleving, die wel niemand zich eenige tientallen jaren geleden gedroomd zal hebben.

En nog altijd gaan de onderzoekingen voort, raken we meer bekend met de „geheime kracht, die alles drijft” en die onze ingenieurs zoo vernuftig weten uit te buiten ten bate van den mensch.

FRANS VAN BERGHE.



Hier ziet men het schakelbord, vanwaar speciaal de Rotterdamsche tram wordt bediend. De wijzer onder den rechterarm van den beambte toont de gebeurtenissen op het tramnet met verrassende duidelijkheid aan. Wordt hier een ernstig incident geconstateerd, dan kan onmiddellijk uitschakeling van stroom met een enkele handbeweging plaats vinden op het betrokken netgedeelte.



Onder de schilders van alle nationaliteiten munten de Nederlanders uit door hun liefde voor de weergave van huiselijke tafereelen. Jan Steen vooral is bekend door de uitbundige wijze, waarop hij tal van familiefestijnen, als bruiloftsmalen

HET FAMILIE



JAN STEEN

FAMILIEFEEST

en doopfeesten. heeft gepenseeld. Zijn doeken, zooals dat. waarvan wij hier een reproductie geven, boeien in hun geheel door de levendigheid van voorstelling, maar niet minder door de zorgvuldigheid, waarmede ieder detail is behandeld.



Allemaal op de wip.

DE ROODE WRAAK

DOOR CLAVERTEN

Er was geen man, geen blanke of gekleurde, in 't Noorden meer berucht, gevreesd en gehaat dan Jim Dove, de vossenjager van de Jamesbaai. Volgens het oordeel van de Koninklijke Bereden Politie had hij minstens drie of vier malen den dood verdiend en dat dit einde hem tot nu toe was gespaard gebleven, had hij uitsluitend te danken gehad aan zijn ongehoord geluk, dat hem scheen in te geven, waar en wanneer er gevaar voor zijn arrestatie dreigde. Jim Dove deinsde niet terug voor een moord, wanneer hij zich daardoor in het bezit kon stellen van een lading pelsen of een bundel dollars en zijn naam was gevreesd als die van den duivel bij de zwerende Indianen, wier vrouwen noch paarden ooit veilig voor hem waren.

Dien dag leidde Jim Dove zijn hondenspannen met een zweeps slag om den groenen uitlooper van het sparrewoud in de richting van een hut, die naast een geweldige sneeuwdrift was gelegen.

„Bij Jove,” vloekte hij, „dat scheelde niet veel, maar toch ben ik die smerige Eskimo's nog vóórgebleven.”

Met een reeks verwenschingen en slagen bracht hij de honden voor de hut tot stilstand, spande zijn slede uit en dreef de beesten binnen het staketsel met een brutaliteit of de hut zijn eigendom was. Met groote passen liep hij op de deur toe, maar vond haar tot zijn teleurstelling gesloten. Krachtig sloeg hij met de kolf van zijn geweer op de deur en een gedempte stem van binnen antwoordde hem.

Het scheen echter geen antwoord naar zijn zin te zijn, want onmiddellijk viel hij met een daverenden vloek uit.

„Wat, doorgaan? Om al het goud van het Noorden niet, wie je dan ook zijn mag, Sir! Die kleine, smerige Kogmellocks zitten me op mijn hielen en ik heb niet voor niets drie dagen lang mijn honden lamgeslagen.”

Zijn stem scheen daarbinnen herkend te zijn, want met een kreet van verrassing gaf de bewoner antwoord. „Ben jij Jim Dove niet?”

„Als ik het niet ben, sir, gelijk ik er toch op als zijn spiegelbeeld, en als je me kent, kun je ook weten dat het geraden is, een beetje voort te maken.”

De man daarbinnen lachte vreemd en schor,

de sluitboom werd afgenomen en Jim Dove trad binnen. Hij zag niet de vreemde schittering in de oogen van den man in de hut en evenmin hoe deze zich slechts met moeite naar een ruwen stoel sleepte. Maar toen hij den ander aanzag verbleekte hij even.

„Verdoemd, Bill Lesley!” riep hij schor en onwillekeurig greep Jim Dove naar zijn revolver. Maar ziende dat de ander rustig bleef zitten, begon hij luid te lachen.

„Verdoemd, ook toevallig! Bill Lesley, laffe Bill, wel, wel! Dus dan heb ik je niet goed geraakt den laatsten keer? Wel, wel! En ik dacht nog wel, dat je allang door de wolven zou zijn opgepeuzeld! Enfin, toch even goeie vrienden, niet Bill?”

Hij lachte nogmaals daverend en stak den man aan tafel de hand toe. De vreemde uitdrukking lichtte weer even in de oogen van den anderen man en de hem toegestoken hand grijpend, drukte hij deze lang en krachtig.

„Ik ben het, Jim, in levenden lijve en kerngezond zooals je ziet.” Hij lachte hoonend, maar Jim Dove was te veel van iets anders vervuld om het op te merken.

„'t Is lang geleden, Jim, dat we afscheid namen. 't Was ginds, geloof ik, aan de Coronationgolf, is 't niet?”

De vossenjager vertrok zijn gezicht tot een grijns.

„Afscheid, zei je? Ja, als je een paar goedbedoelde revolverschoten van me een afscheid noemt, dan is het zeven jaar geleden, beste jongen.”

Bill Lesley scheen even te aarzelen en iets moeilijks weg te slikken, toen vroeg hij haperend: „Hoe kom jij hier, Jim? Ik geloofde dat je allang naar de bewoonde wereld was teruggekeerd met zakken vol dollars. De claim was rijk aan stukgoud en de man, die ze had, kon zich voor zijn leven geborgen weten. Ik... ik had me er tenminste heel wat van voorgesteld...”

Ja, Bill Lesley had er zich inderdaad heel wat van voorgesteld, toen hij de claim aan den Yukon had afgepaald. Zes, zeven jaren had hij gevochten in de barre wildernis, met het lot en het leven, met wanhoop en ellende. Eerst als paardenjager in het Westen, toen als vossenjager in het Noorden. En eindelijk, eindelijk, was zijn kans gekomen, toen als een koorts het gerucht in het Noorden liep, dat er goud was gevonden aan den Yukon. Bill Lesley was een van de eersten geweest, die door de barre vlakke erheen waren getrokken, zeventien

dagen lang en te voet, kampend met honger en ontbering. Waar duizenden anderen zouden zijn bezweken, had hij overwonnen, Bill Lesley, laffe Bill, zooals hij werd genoemd, omdat hij nog nooit 'n revolver op een mensch had gericht. Toen, eindelijk aan het doel, had hij gezocht dagen, weken lang, terwijl de uitputting zijn lichaam sloopte en geen teleurstelling hem gespaard bleef. Maar toch, door een toeval, had hij het gevonden, het kostbare goud, dat hem eindelijk na zeven jaar van hopen en verlangen in staat zou stellen het meisje in Engeland tot zijn vrouw te maken. Wat hij na zijn vertrek uit Engeland, om fortuin te maken zooals hij hoopvol gezegd had, geleden moest hebben, wisten hij alleen en het meisje, Madge.

Toen, zoo heel dicht bij de verwezenlijking van zijn wenschen, had hij Jim Dove ontmoet. Hij ontmoette hem, toen hij op weg was met zijn hondenspannen naar Salt Creek City, om zijn eerste goud tegen dollar-

biljetten in te ruilen. Hij had dien nacht met den vossenjager een kamp opgeslagen in een sneeuwdrift en, vol van geluk, had hij hem alles verteld, van het meisje en van hun hopeloos wachten zeven jaren lang. Toen van dat fortuin dat hem zoo onverwacht in den schoot was gevallen en dat hem en Madge tot de gelukkigste menschen van de wereld zou maken....

Met een hatelijken grijns had Jim Dove alles aangehoord en dien nacht had hij begrepen, dat hier een kans was... voor hem. Hij had den goudzoeker in zijn slaap op een paar kogels onthaald en, meenend dat hij dood was, had hij hem eenvoudig beroofd van het goud en de claim laten registreeren in Salt Creek City op zijn eigen naam. En slechts aan het medelijden van een zwerfenden Eskimo had Bill Lesley zijn leven te danken gehad. Hoog in het Noorden, na dagenlang tusschen leven en dood te hebben gezweefd, was hij eindelijk tot bewustzijn gekomen en tevens tot het besef, dat zijn levensgeluk nu hopeloos vernietigd was.... Fortuin en Madge.... Aan dit alles dacht Bill Lesley, nu hij tegenover Jim Dove was gezeten en met een ongelukkige stem herhaalde hij droomend: „Ja, ik had me er heel wat van voorgesteld, Jim Dove....”

De vossenjager gaf geen antwoord, maar liep naar de deur en wierp een blik over de vlakke; toen overtuigde hij zich, dat de deur goed gesloten was.

„Dat is secuurder, Bill, 'k zal je straks wel vertellen waarom. En als je nu soms nog een druppel whisky of rum in je armzalige hut hebt, noodig me dan eerst eens uit, op je gezondheid te drinken.”

Bill Lesley wees met een gebaar naar een kist in den hoek en de vossenjager schonk zich een glas whisky in. Toen zette hij zich op zijn gemak aan tafel en keek Bill eens aan.

„Wat wou je nu weten, beste jongen?” vroeg hij spottend.

„De claim....”, trilde Bill's stem.

„O ja, je claim, hè? Wel boy, wat zou er van je claim geworden zijn? Ze was rijk genoeg voor een leven als van een monnik, maar dat beviel me niet. Ik wroette twee jaren lang en toen had ik er genoeg van. 'k Had toen een tachtigduizend dollar en wat er nog in zat, verkocht ik met de eigendomsrechten aan het Yukon-Gold-Syndikaat, dat toen net gevormd was. Later hoorde ik, dat ze er schatten aan goud hebben gedolven en als ik dat toen geweten had, waren ze er zoo niet afgekomen. Maar enfin, het leek me beter terug te gaan naar het Westen, want die honden van de Koninklijke schenen iets met me voor te hebben. Dus trok ik naar het Westen en ik zou liegen als ik zei, dat ik er géén plezier heb gevonden. Maar het duurde

niet lang, Bill. Honderdduizend dollars is niet veel in de bewoonde wereld en je koopt er precies genoeg voor om te weten, wat er allemaal wel te koop is. Nou, Bill Lesley, wat zal ik je verder vertellen. Op een dag werd ik wakker met nog één twintig dollarbiljet in mijn zakken en ik begreep dat het tijd werd om terug te keeren. Ik trok, loopend en rijdend om de Merenstreek en ik... kocht wat honden aan de Athabasca en leefde weer als tevoren, van de pelsen...."

Hij dronk zijn glas leeg en wierp een ongerusten blik over de vlakte. Bill Lesley had met gesloten oogen de cynische mededeelingen van den ander aangehoord en hij dacht aan zijn eenzaamheid van al deze jaren. Hij dacht aan de ontferingen van de barre vlakte, waar slechts zelden een ander levend wezen dan de eland, de wolf en de vos zijn gezelschap waren geweest. Bill Lesley lachte even, een harden vreeselijken lach. Met volle teugen had de man tegenover hem van het leven genoten en het goud dat hem en Madge een hemel van geluk had beloofd, had deze hier met volle handen weggesmeten, in overdaad en zótheid.

Jarenlang had de woedende begeerte in hem geleefd zich op dezen ellendeling te wreken, voor de vernietiging van zijn levensgeluk en thans had de hemel zelf hem in zijn hut gevoerd. „Twee verwoeste levens....” mompelde Bill maar het volgende oogenblik grijsde hij, als hij eraan dacht wat Jim Dove zou zeggen straks, als hij alles, wist.... Hij opende zijn oogen en zijn stem had een opgewekten klank, toen hij vroeg: „En daarna, Jim?”

„Wel ik zwierf dan hier en dan daar,” hernam de vossenjager, „het langst bleef ik bij de Cree's aan het Waillastonmeer. Toen trok ik de vlakte weer op, het Noorden in. Ik bleef hangen aan de kust, bij die kleine, smerige Eskimo's, Kogmellocks, het venijnigste addergebroed, dat ooit aan de Poolkust geboren werd.”

Hij wierp nogmaals een blik over de vlakte en vervolgde toen: „Vorige week moest ik vertrekken, omdat ik een van hun vuile, gele vrouwen had mishandeld. En een paar uren later reeds zaten die duivels op mijn spoor.”

Hij greep naar zijn revolver en vervolgde weer: „Twee van de drie liggen te bevrozen in de sneeuw, als de wolven er zich tenminste niet mee blij hebben gemaakt en de derde vluchtte....”

„En jij kwam hierheen?” vroeg de ander met schitterende oogen.

„Verdoemd, wat moest ik anders doen? Die smerige adders houden hun wraak vast als een drenkeling een stroohalm en ik moest mijn hut en mijn pelsen vaarwel zeggen. Maar het ergste is, Bill Lesley, dat ze met een nieuwen troep drie uur geleden nog op mijn spoor zaten. Ze hebben het nu drie dagen vastgehouden en ik begrijp niet goed welk wonder er gebeuren moet, om dat tuig van me af te houden. Als jij me nu hier kunt houden tot morgen, dan zijn mijn spannen uitgerust en trek ik het Zuiden in. Als ze dan tenminste niet voor de hut staan te grijnzen met hun werpspiesen.”

„Wel, je kan in mijn hut blijven, zoolang je wilt, Jim Dove, en je zal er misschien langer blijven, dan je lief is.”

Den vossenjager begreep den verborgen zin van deze woorden verkeerd en brommend beaamde hij: Ja, als ze me hier insluiten, zeker!” Hij wierp een spiedenden blik over de vlakte en vroeg: „In welk deel van de witte hel heb jij gezworven, Bill?”

Met droomenden blik begon de ander te vertellen. „Na.... dat afscheid van je, nam een Eskimo me op en later, na mijn herstel, trok ik naar de River. 't Was er honger, kou en wanhoop en ik kon het er niet uithouden. Ik kon het trouwens nergens uithouden, Jim, na die ploer.... na dien streek van je.” Bill Lesley haalde diep adem en vervolgde somber: „Ik kon het niet vergeten, die vernietiging van alle hoop op aarde, al die jaren niet vergeten, er bleef iets knagen aan een pijnlijke plaats in mijn hart.... om Madge. Ik trok van kamp naar kamp en bleef nergens lang genoeg, om er nieuwe vreugde te vinden. Vorig jaar kreeg

ik genoeg van de klemmen en het vergif en ik trok langzaam het Westen in, naar de Chippewayan-Indianen. Maar vorige maand braken daar....”

Jim Dove vloog plotseling met een vloek over-eind en wees naar de vlakte. Zonder eenige belangstelling keek Bill in de aangewezen richting en hij zag een met Eskimo-honden bespannen slede, aan den rand van den uitlooper.

„Op mijn woord, Jim, 't zijn Kogmellocks,” zei hij onverschillig.

„Verdoemd, jij praat er gemakkelijk over; ze zullen jou niet roosteren voor hun giftige honden,” viel hij nijdig uit. Hij greep zijn geweer en door het vensterluik speurend, vroeg hij: „Heb je patronen, Bill?”

„n Paar honderd, geloof ik, maar die zullen je dezen keer niet helpen, Jim Dove.... je kon me beter even laten uitspreken....”

„Verdoemd, niet helpen? Ze zullen er van lusten, die kleine, smerige padden. Kijk! Kijk dan Bill, hij keert zijn slee weer.... Hij gaat terug, zie je? Zijn vuile vrienden halen.

Nu zullen ze dadelijk wel komen. Waar is jouw geweer, Bill? Je zal me toch niet in den steek laten, wel....?”

De ander stak zijn hand even op en moe zei hij: „Wacht even, Joe Dove. Het duurt minstens een kwartier voor je ze terugziet. Ik zei je daar straks al Jim....”

De vossenjager keek hem aan, of hij meende, dat hij gek was.

„Ik zei je,” vervolgde Bill langzaam, „dat ik bij de Chippewayan was, toen we bezoek kregen.... van den Rooden Dood, Jim....”

De vossenjager werd doodsbleek en stamelend vroeg hij: „De pokken?”

„De pokken, Jim Dove; ze braken uit aan den benedenloop van de Athabasca en in den tijd van twee weken telden we ruim twee honderd onverzorgde graven.... Tweehonderd dappere jagers, Jim, en ze stierven als ratten. Alles vluchtte hoogerop, maar vooral in het Westen en in het Oosten, aan de Meren en aan de River, bleef de Roode Dood hun op de hielen. Alles wat loopen en kruipen kon trok naar het Noorden en onderweg stierven tientallen jagers, dappere mannen, voor geen dood of duivel bang.... ze stierven als ratten, Jim,” herhaalde Bill Lesley huiverend, „en ik was bij hen....”

Jim Dove viel als gebroken op zijn bank en schor braakte hij een reeks verwenschingen uit. „Verdoemd en ik wilde naar het Zuiden toe. Ik kan toch niet eeuwig met die adders op mijn hielen blijven

zitten? Achter me zoeken ze de sparren al uit om me te roosteren en voor me, en overal de pokken.. Verdoemd, Bill Lesley, en jij?”

De ander vervolgde onverschillig: „Ik bleef er vrij van, Jim, en trok met de honden Noordelijker, tot hier. Maar eergisteravond....” Hij eindigde plotseling toen hij zag dat Jim zijn geweer greep. Zeven, acht sleden kwamen van achter den uitlooper te voorschijn en vloekend telde de vossenjager zeventien Kogmellocks, allen zonder genade en belust op zijn leven.

„Zeventien, Bill Lesley, zeventien van die giftige duivels en dat tegen twee mannen. Grijp je geweer; als ze tot op driehonderd meter genaderd zijn, zullen we opruiming houden....”

De sleden kwamen met groote snelheid nader en langs het versche sledespoor van Jim op de hut aan. De vossenjager stak de tromp van zijn geweer door een opgeslagen luik en riep Bill Lesley nogmaals toe. Maar de man aan tafel verloorde zich niet....

„Maak dan voort, Bill, als je er niet vlug bij bent.... Verdoemd, wat beteekent dat? Kijk die honden eens te keer gaan.... Ze weigeren verder te gaan, Bill.... Wat beteekent dat? Ik vraag je... kijk, kijk, verdoemd, ze keeren, Bill Lesley.... ze keeren!”

Een reeks van snelle uitroepen werd over de witte vlakte tot in de hut gedragen en de mannen daarbinnen hoorden het klappen van de lange rendierzweepen. Met moeite richtte Bill Lesley zich overeind en hij zag, hoe de laatste slede met snelle vaart om den uitlooper gleed.... Een gelaten, troosteloze glimlach speelde om zijn lippen en zwaar viel hij terug in zijn stoel.

Verbluft keerde de vossenjager zich naar hem toe en zijn geweer neerlegend, vroeg hij met haperende stem: „Wat beteekent dat, Bill Lesley?”

„Dat beteekent, Jim Dove....” Hij wachtte even alsof het spreken hem moeilijk viel.

„Nou, spreek op, voor den donder!”

Met een grijs keek Bill Lesley naar den man, die zijn levensgeluk en dat van tientallen mannen en vrouwen van het Noordelijk Sneeuwland had verwoest.

„Dat beteekent, Jim Dove, dat de honden iets ruiken.... het zijn Eskimo-honden, en die ruiken het spoedig.... ze ruiken den Rooden Dood....” Hij haalde diep adem en met groote moeite de woorden uitstootend, eindigde hij, met een klank van voldoening in zijn stem: „Het beteekent, Jim Dove, dat je veroordeeld bent.... Sinds eergisteravond heb ik de pokken in de hut....”



De noodlottige gevolgen van een half glas wijn.

Een Moordenaar en zijn Zoon

DOOR A. OSCAR KLAUSSMANN

Maar ik smeeke u van harte, voortaan niet op diensten van dien aard van mijn kant te rekenen, maar liever uw hand van mij af te trekken en mij aan mijn lot over te laten. Mijn edele vader heeft mij geleerd, de leugens te haten, en ik wil hem geen schande aandoen, al ligt hij reeds in het graf. Liever dan door zulke kunsten wil ik door den geringsten arbeid mijn levensonderhoud verdienen."

Mevrouw Deloria had haar hand losgelaten en was opgestaan, om een paar schreden door de kamer te doen. Zij gevoelde zich te onbehaaglijk onder den helderen kinderblik van het jonge meisje en nu zij overtuigd was, dat Elze haar gezicht niet meer kon zien, kregen haar gelaatstreken een oogenblik een uitdrukking van woede en haat. Pas na geruimen tijd had zij haar zelfbeheersching weer genoeg teruggekregen, om op een huichelachtig vriendelijken toon te antwoorden: „Ik heb straks al tegen je gezegd, lieveling, dat dit het laatste bewijs van je erkentelijkheid moet zijn. Je kunt heel onbezorgd zijn over de gevolgen. Ik zal je evenmin nog eens in tweestrijd met je geweten brengen, als dat ik er aan denk, om wegens de mij gegeven les mijn hand van je af te trekken. Maar daarover zullen wij verder spreken, zoodra ik teruggekeerd ben. Nu mogen wij den auto niet langer laten wachten. Ik geloof, dat men onze kamers hier al weer aan nieuwe gasten heeft verhuurd."

Zij gingen naar beneden en gedurende den tamelijk langen rit onderrichtte mevrouw Deloria Elze breedvoerig over het gedrag, dat zij tijdens haar afwezigheid in acht moest nemen, om geen verdenking te laten ontstaan. Zij moest onder voorwendsel van een lichte ongesteldheid zooveel mogelijk in haar kamer blijven, moest den omgang met vreemde menschen vermijden en ieder bezoek, dat men haar zou willen brengen, onvoorwaardelijk afwijzen. Alle brieven, die misschien onder den naam van mevrouw Deloria zouden komen, moest zij ongeopend bewaren en zij mocht zelf gedurende dezen tijd aan niemand schrijven.

„Opdat je op alle mogelijkheden voorbereid moogt zijn," zoo eindigde zij haar lange les, „laat ik een som van duizend mark voor je achter, dan kan je, als het noodig is, naar welgevallen daarover beschikken. Zou ik tegen alle verwachting na verloop van acht dagen nog niet teruggekeerd zijn en zou je dan ook nog geen bericht van mij hebben ontvangen, dan ben je vrij, om naar Breslau terug te keeren en daar onder je waren naam op mij te wachten. Maar je moet mij plechtig beloven, het in geen geval vroeger dan na afloop van dezen tijd te doen."

Met een bedrukt hart gaf Elze de gevraagde belofte en zwiingend liet zij toe, dat de eigenares van het pension, die zeer verbaasd was over haar jeugdig uiterlijk, haar met de grootste vriendelijkheid als mevrouw Deloria begroette en haar naar een mooi, aan den tuin gelegen kamertje bracht. Zij sprak ook geen woord, toen de voormalige kunstrijdster zeer veel over Elze's geschokte gezondheid sprak en de pensionhoudster meermalen op haar hart drukte, dat zij vooral veel rust noodig had. Haar kon het immers slechts gewenscht voorkomen als zij tijdens haar leugenachtig optreden zooveel mogelijk van iedere ontmoeting met vreemde menschen bevrijd bleef.

Nadat zij nog ongeveer een kwartier met elkaar alleen waren geweest, zonder dat Elze het van zich had kunnen verkrijgen, om den voortdurenden stroom van woorden met een hartelijk gezegde te beantwoorden, keek mevrouw Deloria op haar horloge, schrok van het late uur en sprong gejaagd op, om haar beschermeling voor de laatste maal te omhelzen.

„Ik moet gaan, lieveling, en je mag mij niet wegbrengen, want het is beter, dat men ons voor mijn vertrek niet meer samen ziet. Je weet het nu, dat het mijn heele toekomst en tevens ook de jouwe is, die van je verstandig optreden afhangen. Denk aan je belofte en zorg, dat ik niet wreed teleurgesteld word in mijn vertrouwen."

„Ik zal mijn belofte houden," zei Elze ernstig,

„maar ik hoop, dat u naar best vermogen zult trachten, om dezen tijd van beproeving, die voor mij zoo moeielijk is, te verkorten."

Zij kuste haar nog eens teeder, zonder dat Elze echter haar kus beantwoordde. „Kun je daaraan twijfelen?" vroeg mevrouw Deloria verwijtend. „Zeker kom ik al binnen eenige dagen terug en als onvoorziene omstandigheden mij dat tegen mijn zin zouden beletten, dan ben je immers gemachtigd, om na den achtsten dag geheel volgens je eigen keus te handelen."

Fanny Flapuit zegt:



*Het aantrekkelijkst parfum
door heeren is gasoline.*

Toen ruischte zij de kamer uit. Het achtergebleven meisje staarde echter vermoeid en diep bedroefd naar den kleinen tuin. Zooals zij nu te moede was, konden haar gevoelens slechts die van een ongelukkige zijn, die zich moederziel alleen op een verlaten eiland bevindt.

XXVI

Krauze had zijn lastigen bezoeker in de tot dan toe door Rudolf bewoonde kamer achtergelaten en was weer naar zijn kantoor gegaan, om uit zijn papieren datgene te zoeken, wat hij voor zijn vertrek nog wilde vernietigen, vooral echter, om over zijn toestand na te denken en tot een bepaald besluit te komen. De onverwachte komst van Hubner had in een oogwenk alles geheel veranderd en nog was de graanhandelaar het niet geheel eens met zichzelf, of hij dit als een gelukkige of een ongelukkige omstandigheid moest beschouwen.

De gedachte aan een gezamenlijke vlucht, waarover hij Hubner straks had gesproken, was hem plotseling als een bliksemstraal voor den geest gekomen, toen zijn bezoeker met een groot vertrouwen had gezegd, dat hij zonder pas over de Russische grens kon komen en zich dan door zijn kennis van den plaatselijken toestand en door zijn veelvuldige relaties gemakkelijk voort zou helpen. Als dat waar was — en Krauze was ondanks zijn gewoon wantrouwen geheel bereid, om het te gelooven — waarom zou hij dan voor zijn persoon geen nut daarvan hebben. Het noodlot had hem nu eenmaal tot bondgenoot van dezen man gemaakt en het gemeenschappelijk belang

moest sterk genoeg zijn, om den wederzijdschen afkeer naar den achtergrond te dringen. Later zou er nog wel eens een gelegenheid komen, om vergelding te zoeken voor de brutale beschimpingen, die hij geduldig had moeten verdragen.

Maar het was niet de haat tegen den vriend van mevrouw Deloria, die den graanhandelaar nog besluiteloos deed weifelen, of hij zich aan het plan voor een gemeenschappelijke vlucht zou houden, of er in het geheim vandoor zou gaan. Wat deze beslissing zoo moeilijk voor hem maakte, was alleen het ellendige vooruitzicht, den anderen man de helft der toch al zoo karige som te moeten uitbetalen, die hij morgen ter beschikking zou hebben en waarmee hij zich ergens in het vreemde land een bestaan wilde bezorgen.

Terwijl hij nog peinzend tusschen zijn papieren zocht, keerde Mina van haar laten uitgang terug. Krauze liet haar binnen en deelde haar mee, dat zij den volgenden morgen een ontbijt voor twee personen klaar moest maken, omdat hij een van zijn buitenlandsche zakenvrienden te logeeren gehouden en hem Rudolf's slaapkamer gegeven had. De huishoudster hoorde deze mededeeling met een wantrouwend gezicht aan, maar zij achtte het niet de moeite waard, daarop iets te antwoorden, en begaf zich zonder groeten naar haar kamer.

De graanhandelaar bleef nog ongeveer een uur in zijn kantoor. Toen pakte hij de uitgezochte geschriften, die hij het meest bezwarend achtte en in zijn slaapkamer wilde verbranden, bijeen en draaide de gaskraan dicht. Ook zijn besluit voor morgen was nu eindelijk genomen. Hij wilde Hubner in de overtuiging laten, dat hun vlucht gemeenschappelijk zou zijn, wilde echter onder een of ander voorwendsel al heel vroeg in stilte naar Saling gaan en zonder eenige bagage onmiddellijk met de twaalfduizend mark vertrekken, om zoo spoedig mogelijk een Oostenrijksche haven te bereiken. Dat Hubner drukte zou maken of hem aanklagen, vreesde hij niet en daarvoor kon hij — vooral omdat hij er op bedacht was, alle sporen achter zich uit te wischen — met veel gemak een voorsprong krijgen, dien hij voor zijn redding noodig had.

Zacht en voorzichtig, om Hubner niet wakker te maken, ging hij op zijn teenen naar zijn slaapkamer boven en met zorg grendelde hij de deur, voordat hij in het donker naar de tafel tastte, waar volgens zijn weten de lucifers en de lamp stonden. Nu raakte zijn hand iets warmes, iets levends, en met een luiden kreet van schrik bleef hij onbeweeglijk staan.

Maar uit die ondoordringbare duisternis, die hem omgaf, klonk het spottende geluid van een welbekende stem in zijn oor. „Wees maar niet angstig, waarde bondgenoot en reisgezel. Het is geen roofmoordenaar, die hier naar binnen is geslopen, maar slechts mijn persoontje. Daar boven was het mij te eenzaam, en omdat wij nu vermoedelijk toch menigen nacht samen zullen doorbrengen, kan het u immers niet deren, als wij dadelijk vandaag daarmee beginnen. Wacht maar een oogenblik. Ik zal dadelijk voor de gewenschte feestelijke verlichting zorgen."

Er ontvlamde een lucifer en bij dit licht zag Krauze den athleet geheel aangekleed languit op de canapé liggen. In dit oogenblik werd hij vast overtuigd, dat hij niet meer van dien ellendigen kerel af zou komen, zoolang deze nog eenig verraad van hem te vreezen of eenig voordeel van hem te verwachten had. Hij gevoelde zich reddeloos in z'n macht en nooit had hij hem vuriger gehaat dan onder den druk van deze overtuiging. Als hij niet zeker had geweten, dat de gewezen athleet hem in lichaamskracht ver overtrof en dat bovendien onmiddellijk een ontdekking op de daad zou volgen, dan zou hij hem graag zijn aangevallen, om hem te worgen. Maar hij moest nu zijn machteloze woede wel bedwingen en zich zelfs wachten, om door een onvoorzichtig woord den toorn van zijn ontzettenden metgezel op te wekken.

Zwiingend stak hij de lamp aan en zijn bevende

handen hadden minuten nodig, om daarmee klaar te komen. Toen zei hij pas met een gehuichelde onverschilligheid: „U zult hier op die harde canapé veel minder gemakkelijk liggen dan ginds in het bed van mijn zoon, en dat ik niet voornemens ben, om er vandoor te gaan, zult u nu toch al wel bemerkt hebben.”

„Nu, zoo heel muurvast is mijn overtuiging toch nog niet en ik houd mij tengevolge van droeve ervaringen liefst aan hetgeen mijn eigen oogen zien en mijn eigen ooren hooren. Maar u behoeft u verder niet bezorgd over mij te maken, hoe vriendelijk dat ook van u is. Uw canapé is een afschuwelijk oud meubel, maar ik heb in mijn leven wel op een veel harderen stroozak uitstekend geslapen. Zorg er dus maar voor, dat u zelf tot rust komt. Wij hebben frissche krachten noodig voor de vermoedissen der volgende dagen.”

Krauze stond nog steeds radeloos bij de tafel. Met een schuwen blik keek hij naar de latafel, die alle bewijzen van zijn misdaad verborg — deze duidelijke, onloochenbare bewijzen, die hij nu in de stilte van den nacht voor altijd had willen vernietigen. Als hij het nu in het bijzijn van den anderen man zou trachten te doen, dan moest hij zeker voorbereid zijn op honderd nieuwsgierige vragen, en bij de menschenkennis van den slimmen avonturier was er veel gevaar, dat hij achter den sluier van een verzonnen sprookje de waarheid zou herkennen. En hij mocht er volstrekt niet op rekenen, dat zijn opdringerige gast zich ook maar voor een halfuur uit de kamer zou verwijderen.

Zijn aarzelen en overleggen viel te zeer in het oog, om niet door Hubner te worden opgemerkt. „Nu, waarop wacht je nog?” vroeg hij na een korten tijd. „O ja, ik herinner het mij al! U sprak er straks al over, dat u nog verschillende kleine voorbereidselen moest maken. Vooruit maar, mijn tegenwoordigheid behoeft u niet te hinderen.”

Krauze meende zooveel hatelijkheid in deze woorden te hooren, dat hij in zijn opgewondenheid zich de mogelijkheid voorstelde, dat Hubner nu eenige verdenking tegen hem had. Als het zoo was, dan mocht hij hem in geen geval zelf de bewijzen bezorgen, die hem voor altijd als een waardeloos en willoos werktuig in de handen van dezen brutalen kerel zouden brengen. Neen, nog eerder mochten de zwijgende getuigen van zijn misdaad hier achterblijven! Zij lagen immers veilig genoeg in het geheime vak van de oude latafel, en het moest al een heel scherpzinnige rechercheur zijn, die de dingen daar zou vinden. Den triomf, hem door het bezit van het vreeselijke geheim geheel tot zijn slaaf te zien gemaakt, zou de andere man niet genieten; er was genoeg te dragen aan de lastige keten, waarmee die geringere gezamenlijke schuld hen met elkaar verbond.

„Mijn voorbereidselen zijn al gemaakt,” zei hij schijnbaar kalm. „Ik heb daar slechts een paar zakelijke brieven, die ik nog voor mijn vertrek wilde verbranden. Maar dat kan morgen ook gebeuren. Die afschuwelijke lucht zou ons nu maar hinderen.”

Hubner antwoordde niets en Krauze begon vlug zijn bovenkleeren uit te trekken, om toen nog half aangekleed op het bed te gaan liggen.

„Wilt u de lamp niet uitdoen?” riep de athleet vanaf de canapé. „Ik ben niet gewend, bij licht te slapen.”

Krauze gehoorzaamde zwijgend en nu voelde hij pas, hoezeer de lichamelijke en geestelijke inspanning der laatste dagen zijn krachten ondermijnd hadden. Zijn ledematen deden hem zó'n pijn, alsof zij met knuppels waren bewerkt, en het kostte hem inspanning, om zijn gewrichten te bewegen. Maar toch belette de opwinding hem, in te slapen. Hoe stijf hij ook zijn oogen sloot en zijn hoofd in de kussens drukte — de vurig verlangde slaap wilde niet komen en iederen keer als hij meende in slaap te vallen, werd hij weer opgeschrikt door het denkbeeld, dat een ijzeren vuist hem bij zijn keel had gegrepen, of dat Hubner met moordgierige oogen over hem heenboog.

Wel een uur lang had hij dezen ellendigen toestand al verdragen. Nu herinnerde hij zich de zesloopsrevolver, die hij altijd geladen in de schuiflade van het nachttafeltje naast zijn bed bewaarde. En het was, alsof het hem een gevoel van weldadige veiligheid zou bezorgen, als hij het wapen onder het bereik van zijn hand bracht en zoo tegenover iederen vijand gewapend zou zijn.

Een paar minuten luisterde hij onbeweeglijk

naar de diepe, kalme ademhaling van zijn gast, toen trok hij heel zacht de schuiflade open.

Maar hoe zwak het daardoor veroorzaakte geluid ook mocht zijn geweest, de man op de canapé had het toch ook gehoord en nu klonk zijn spottende stem weer:

„Doe maar geen noodeloze moeite, vriend. Hetgeen je daar zoekt, vind je toch niet. Ik heb de revolver in mijn zak, omdat ik van meening ben, dat zij daar voorloopig beter bewaard is dan bij u. Voor zoo dom had u mij toch niet moeten houden, dat ik niet vooraf een grondig lokaal onderzoek had ingesteld, voordat ik een vriend zooals u tot slaapkameraad koos. — En ga nu eindelijk slapen. U hebt het blijkbaar meer noodig dan ik.”

Krauze had zijn tanden in de dekens begraven, om niet hard te schreeuwen van woede. Hij beefde

Wij beiden....

*

*Aan 't strand van Scheveningen
Ontmoetten ze mekaar;
Hij — 'n zestienjarig broekie,
Zij — nog met hangend haar:
Ze had geen pagekopje,
Maar vlechten met een strik....
— De eene werd m'n meisje,
De andere was ik!*

*Die pas-begonnen vriendschap
Die duurde duurzaam voort,
Nooit werd door twist of tweedracht
De harmonie verstoord;
Dan 't feest der gladder-ringen
En beiden in hun schik....
— De één was m'n verloofde,
De andere was ik!*

*Ze zaten in 't coupé'tje
En reden naar den trouw:
Hij — met z'n „hooge-zij”
Zij — in het hemelsch-blauw.
Hij was wat zenuwachtig
Zij loofde zacht een suik....
— De eene was m'n bruidje,
De andere was ik!*

*De allereerste ruzie!
Zij — gaat nogal te keer...
Hij — heeft niets meer te zeggen
En geeft geen antwoord meer;
Wel denkt-ie bij zichzelf:
Mensch, maak je niet zoo dik!
— De eene is m'n proutje,
De andere ben ik!*

J. J. V.

over zijn heele lichaam en het zweet stond op zijn voorhoofd. Zou aan dezen verschrikkelijken nacht dan nooit een einde komen? En dat hij er nu mischien nog vele van dezelfde soort zou moeten dooreleven, o, dat was een vreeselijke gedachte!

Tegen den morgen deed de groote uitputting hem echter toch in een diepen slaap geraken en Hubner had hem al meermalen aangestooten, toen hij eindelijk tekenen van leven gaf.

„Word wakker, slaapkop! Tot nu toe heb ik je de rust gegund, maar nu wordt het tijd. Beneden is een mijnheer Saling, die u wenscht te spreken. Als ik iets van gelaatkunde weet, dan is dat de man, die ons het reisgeld moet bezorgen. Zulke menschen mag men niet laten wachten. Kleed u dus vlug aan, dan kunnen wij samen naar beneden gaan.”

De graanhandelaar kreunde als een gewond dier. Waren dan plotseling alle vijandige machten tegen hem opgestaan? Ook de kans, om door een list het aangekondigde bezoek van Saling te voorkomen, had hij gemist — verslapen als een flegmatieke domoor. En nu zou hij met zijn tiran moeten deelen, broederlijk deelen tot den laatsten cent. Het was om gek te worden.

Wel deed hij met de hulp van zijn heele vindingrijkheid en al zijn tooneelspelerstalent de talrijkste pogingen, om te beletten, dat Hubner zijn gesprek met Saling bijwoonde; maar hij had evengoed kunnen trachten een rots te verzetten, en tandenknarsend berustte hij ten laatste in zijn lot,

Een half uur later geleidde hij den kleinen, vriendelijken mijnheer Saling, die den kostbaren wissel van veertienduizend mark heel zorgvuldig in zijn portefeuille had gelegd, naar de voordeur, om daarna bij zijn terugkomst in het kantoor door Hubner met de weinig vleierende woorden ontvangen te worden: „Heb ik je weer eens betrapt, schurk! Je wist dus gisterenavond heel goed, dat je vandaag om dezen tijd over een aanzienlijke som zou kunnen beschikken en je dacht mij met woorden af te schepen, als je niet bovendien het voornemen had, om mij heelemaal in den steek te laten. Maar dan had je vroeger moeten opstaan — letterlijk en figuurlijk gesproken! Voor den dag met de zeventuizend mark — en wees blij, dat ik daarmee tevreden zal zijn.”

De graanhandelaar was zoo verslagen, dat hij niet eens eenig bezwaar maakte, maar zijn kwelgeest de bankbiljetten voortelde, die deze achteloos in elkaar gefrommeld in een versleten zakboekje stak.

„Zoo, en nu vooruit! Als wij ons dadelijk op weg begeven, kunnen wij den trein naar Opper-Silezië juist nog halen.”

Een kwartier later stapten de twee mannen als goede vrienden naar het station. Hubner nam aan het loket twee kaartjes naar Ohlau, en de trein bracht hen uit de Silezische hoofdstad, zonder dat iemand hun vertrek had trachten te beletten.

XXVII

De twee vluchtelingen reisden gedurende den heelen dag op de spoortreinen, die van Breslau naar het Oosten reden, heen en weer. Krauze was door zijn zaken in de omgeving der Silezische hoofdstad met zooveel menschen bekend geworden, dat hij zeker moest zijn, nu den eenen of den anderen van hen te ontmoeten, en omdat hij hiervan geen geheim had gemaakt tegenover zijn reisgezel, waren zij overeengekomen, door allerlei zwerftochten het volgen van een bepaald spoor bij eventuele nasporingen zooveel mogelijk te bemoeilijken. Op Hubner's verantwoording moest de graanhandelaar zich nu zelfs op de verschillende stations zooveel mogelijk doen opmerken, moest met de spoorwegambtenaren, die hem bij naam en van gezicht kenden, onbevangen praten en enkele zakenvrienden, die hem hadden opgemerkt, levendig gaan begroeten. Hoe langer deze doellooze zwerftocht duurde, des te moeilijker viel het hem echter, om de rol van den reiziger voort te zetten. Zijn oogen dreigden van oververmoeidheid dicht te vallen, en toch durfde hij slechts dan in den trein te gaan slapen, als er behalve zijn reisgezel nog andere personen in den wagon waren. Bij het groote wantrouwen, dat hij tegen Hubner had, was het haast een idee fixe bij hem geworden, dat deze op niets anders bedacht was, dan om zich van de zeventuizend mark meester te maken, waarvan hij wist, dat Krauze die in zijn zak droeg, en telkens zei hij bij zichzelf, dat het wel het beste zou zijn, om zoo spoedig mogelijk van zijn reisgenoot vandaan te sluipen en alleen op de vlucht te gaan. Maar de vrees voor de wraak van den tooneelspeler, dien hij tot iedere brutaliteit in staat achtte, deed hem tot geen bepaald besluit komen, en ten slotte bevond hij zich tengevolge van zijn vermoeidheid en de voortdurende inspanning in een toestand van willoosheid, die hem blindelings aan alle bevelen van den anderen deed gehoorzamen.

Bij het invallen van de duisternis begonnen zij pas van een klein station zonder verdere omwegen den tocht naar de Russische grens, en het was des avonds tamelijk laat, toen zij den trein in een industriestadje verlieten, dat volgens Hubner echter slechts een dorp was, maar een dorp van tien of twaalfduizend inwoners, en waarvan de straten en huizen een steedschen indruk maakten.

„Hier zullen wij overnachten,” bepaalde de vroegere athleet, „want over de grens kunnen wij vandaag natuurlijk niet meer komen. Het treft uitstekend, dat het juist de maandelijksche betaaldag voor de fabrieksarbeiders is. Dan is er hier altijd een geweldige drukte, en niemand zal er aan denken, om op ons te letten. En zooals ik hoop, zullen wij van deze omstandigheid een goed gebruik maken.”

Wat betreft het lawaai en het gewoel in de drukke straten van het fabrieksstadje kwam Hubner's voorspelling geheel uit. Men kon zich in de drukke arbeiderswijk eener groote stad verplaatst achten, zooveel menschen liepen er vroolijk gestemd in groepen rond.

(Wordt voortgezet)

VROUWENLEVEN VOORJAARSMODES

In Parijs is men reeds geruimen tijd in de weer voor de nieuwe voorjaarsmodellen, en naar verluidt, wordt er zeer veel aandacht besteed aan het mantelcostuum, dat in allerlei variaties aan den volke zal vertoond worden.

Daar is nog de strenge tailleur, prachtig aansluitend en met een keurige afwerking van revers en zakjes, het echte kleermakerswerk, waarbij voor geen ongeofende handen eer te behalen is.

Maar daarnaast komen er nog zoo-veel andere ensembles, dat er voor een ieder wel iets te vinden is naar eigen gading en voor 'n ieder, die handig met de naald weet om te gaan, ook wel iets, dat men zelf maken kan.

Er zijn korte losse jasjes, welke slechts even over de heupen reiken, er zijn nog kortere Eton-jasjes, die meer op een vest lijken dan op 'n mantel en er zijn ook langere modellen, sommige heel eenvoudig van lijn, zonder kraag of revers, andere met de een of



Japonnetje van donkerbruin crêpe de chine, gegarneerd met beige kraagje en beige geplisseerde jabot en manchetten.

Kanten japon met afgebiesde strooken, welke de voorbaan geheel glad laten, waardoor een slankheids-effect wordt verkregen.



Sierlijk avondtoilet van crêpe satin met kundig uitgevoerde garneering van ingezette glanzende lijnen.

andere garneering, soms van afstekende stof.

Meestal zijn rok en mantel van dezelfde stof vervaardigd, terwijl de blouse van effen zijde zich daarbij aanpast. Soms ook is de blouse van effen wollen stof in een der tinten van 't geruite rokje en is het korte losse manteltje vervaardigd van de blouse-stoffen, gegarneerd met de stof van den rok. Ook zijn er mouwloze vesten, effen bij een effen rok, waarbij dan een geruite blouse wordt gedragen, of omgekeerd.

Streepen zijn voorloopig uit de gratie, maar kleine ruitjes zijn zeer modern. Soms dienen ze als achtergrond voor een bloemenpatroontje. Er is veel zwart met wit en evenveel donker-blauw met wit, maar daarnaast komen ook allerlei andere tinten op de markt.

Er zullen minder geplooiden rokken worden gedragen; er zijn rokken met enkele plooiën, doch meer geheel zonder plooiën en ze hebben alle dit gemeen met elkaar, dat ze een strak spannend heupstuk hebben, waaraan het geplooid of rond geknipte rokje wordt aangezet. Om dit strak spannende heupstuk, dat ook de meeste japonnen hebben, voor alle oneffenheid te vrijwaren, worden er liefst geen zakjes in aangebracht, hoogstens 'n heel klein gleufje voor den zakdoek. Die zin voor netheid geldt ook voor de manteltjes en bij een tailleur mag de halslijn zeker niet verstoord worden door 'n corsage.

Voor japonnen worden allerlei kleuren gedragen.

Er is een mooie nieuwe kleur grijs met veel rose erin en 'n ander grijs, dat bijna blauw is. Ook beige zal veel verwerkt worden en grenadine-rood en wijnrood zullen zeker niet onderdoen voor geel en de verschillende nieuwe groene tinten. Donkerblauw wedijvert met zwart om den voorrang, terwijl Parijs veel wit lanceert en wit met zwart of donkerblauw.

Voor meer gekleede jurken wordt veel kant genomen. Onze eerste afbeelding geeft daar 'n voorbeeld van.

De met zijde afgebiesde strooken, welke van voren 'n tablier vormen, zijn de eenige garneering van de overigens geheel eenvoudig gehouden japon, die werd ontworpen door het modehuis de Flavus.

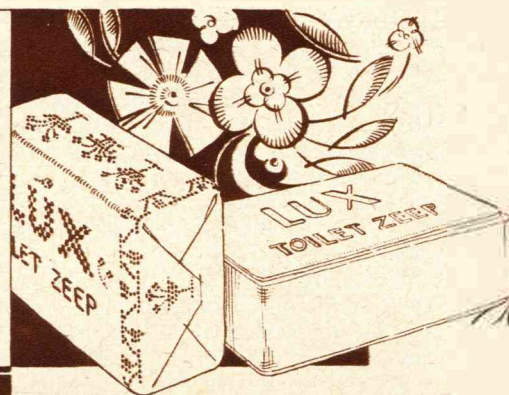
Het nette eenvoudige japonnetje van bruine crêpe de chine, gegarneerd met kraagje en geplisseerde jabot en manchetten van beige crêpe de chine, is van 't huis Dupouy Magnin. De jurk heeft 'n glad heupstuk, waaraan taille en rok ruim zijn aangezet.

Onze derde afbeelding vertoont 'n avondtoilet van vioolkleurig crêpe satin, ontworpen door het modehuis Alexandre. De doffe zijde van de stof werd hier voor de japon verwerkt, terwijl de glanzende zijde, in sierlijke lijnen, voor de garneering werd gebezigd. Op elegante wijze vallen de verschillende deelen van den rok over elkaar om in een sleep te eindigen. De lange kimonomouwen geven het costuum iets aparts. Ook voor oudere dames lijkt dit model mij bijzonder geschikt.

PAULA DEROSE.



EEN AARDIG VERJAARDAGSGESCHENK. U zoekt naar een aardig en voordeelig cadeautje voor Uwe Vriendin, lezeres? Wel, laat U door ons raden en geef haar een „chocker“. Chocker is de naam welke men geeft aan die aardige korte halskettingen welke op 't oogenblik zoo in de mode zijn. Deze kettingen, welke kant en klaar gekocht vrij duur zijn, kan men met een klein beetje handigheid héél goed zelf maken. Alle soorten kralen kunnen er voor gebruikt worden. Het verdient zelfs aanbeveling de chocker uit kralen van diverse grootte, soort en kleur samen te stellen. Niet alleen omdat het effect dan meestal het aardigst is maar vooral omdat een dergelijke ketting bij verschillende japonnen gedragen kan worden. Een chocker is altijd een dankbaar present en het samenstellen ervan een gezellig werkje. Waarom zult U het ook niet eens probeeren? MARGUERITE.



Een nieuwe, heerlijke toiletzeep, fijn van geur, zacht voor de huid ... en toch ... matig in prijs

LUX TOILET ZEEP

Prijs 25 cts p. tablet

SPORT VAN ZONDAG

Het is Zondag wel een bijzonder goede dag geweest voor de Zeeuwsche 2de klassers. Vijf van de 6 te behalen punten kwamen binnen en het is eigenlijk alleen maar jammer, dat het juist Vlissingen is dat het ééne veertje heeft gelaten, omdat de Vlissingers toch maar het meest om de punten verlegen zitten. Zoo ziet men dat er altijd nog wel iets te wenschen blijft.

De overwinning van Middelburg op Breda lag voor de hand en ze verbaast ons eigenlijk alleen maar door haar cijfers. Zoo'n productieve bui zijn wij van den Middelburgschen aanval, welke gemiddeld toch geen drie goals per wedstrijd scoort, niet gewoon.

Zeelandia, bij M. E. V. O. op bezoek, klopte de Brabanters met 2-1. Onze beide Middelburgsche clubs zullen nu in elk geval in den eindstand der competitie een hoogst eervolle plaats innemen.

Vlissingen heeft tegenwoordig 'n zwak voor gelijke spelen. Wel komen deze 'n beetje



Hulot, de kranige ploeg uit Zeeuwsch-Vlaanderen, behaalde Zondag een stevige overwinning op de Zeelandia-reserves en hierdoor het kampioenschap der 3e klasse A. Nu nog succes in de a.s. promotiewedstrijden en ook Zeeuwsch-Vlaanderen heeft zijn 2e klasser.



Spelmoment uit den wedstrijd Middelburg-Breda. Een der Middelburgsche verdedigers in actie.

Middelburg wint met groote cijfers van Breda. Kiekje uit zen doelpuntenrijken wedstrijd voor de Middeburg-veste.



laat, doch te laat is het zeker nog niet. De voorsprong op Velocitas bedraagt nu reeds 4 punten, doch de Bredasche cadetten zijn ook evenveel wedstrijden achter.

Dit is een zeer onprettige toestand, gezien het voor een zuiver verloop der competitie gewenscht is dat er zoo min mogelijk verschil is in het aantal gespeelde wedstrijden. Wat er nu gebeuren moet? Wil de competitieleider Velocitas bij brengen, dan zal Vlissingen eenige weken achtereen niet kunnen spelen, hetgeen den vorm der ploeg ook al weer niet ten goede komt. Volhouden blijft het parool voor de rood-witten.

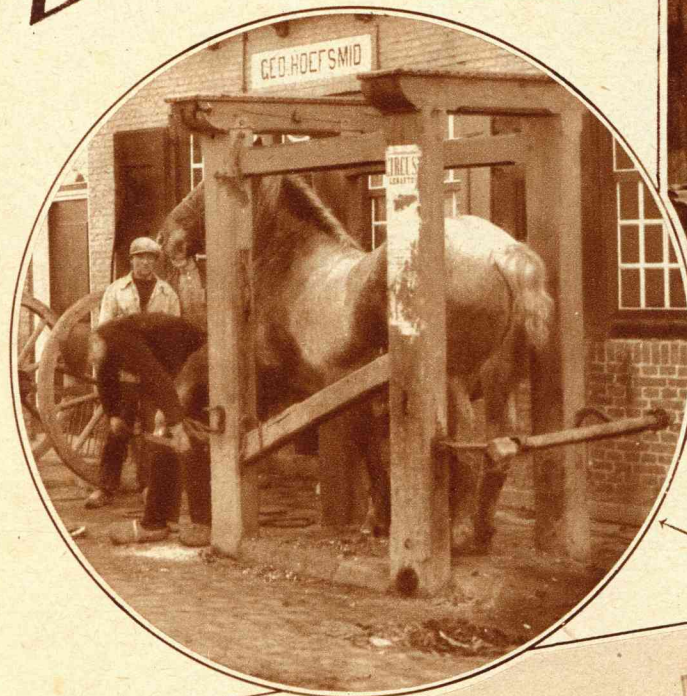


Een kostbaar puntje voor Vlissingen. De voorhoede der Vlissingers in actie bij een hoekschop op het R.B.C.-doel. De bal wordt juist over gekopt.



Een tweede moment uit den wedstrijd Vlissingen-R.B.C. Ook op deze foto is het R.B.C.-doel in gevaar.

DOOR ZEELAND HEEN



Aardig mistkiekje van de Middelburgsche houthaven. Langzaam drijven de plotten over 't water en de schipper zorgt wel, dat 't in de goede richting gaat.

← Bij den hoefsmid in Nieuwvliet. Even afspannen om de hoeven te vernieuwen.



Op den loop voor den fotograaf! Zeeuwsch-Vlaamsch vrouwtje, dat de straat aan 't schrobben was, ging, bij 't zien van het kiekkastje, er als 'n haas van door.

← Aardig dorpsgezicht te Vrouwenpolder met het preedzame kerkje dat nog juist even te zien is. — Even stilstaan en vriendelijk kijken!

Zicht op de haven van Breskens. Op den achtergrond ziet u het dorp liggen, waar men alweer druk aan 't bouwen is.





Aardig, knus huisje te Hoek met een paar inwoners, die het wel interessant vinden door zoo'n cameraman genomen te worden.

Kijkje tijdens het lossen in de haven van St. Philipsland. Op den achtergrond de prachtige molen, die aan het geheel direct een veel levendiger effect geeft.



Een attractie te Goes. De berentemmer met het lieve diertje vreedzaam aan den wandel!

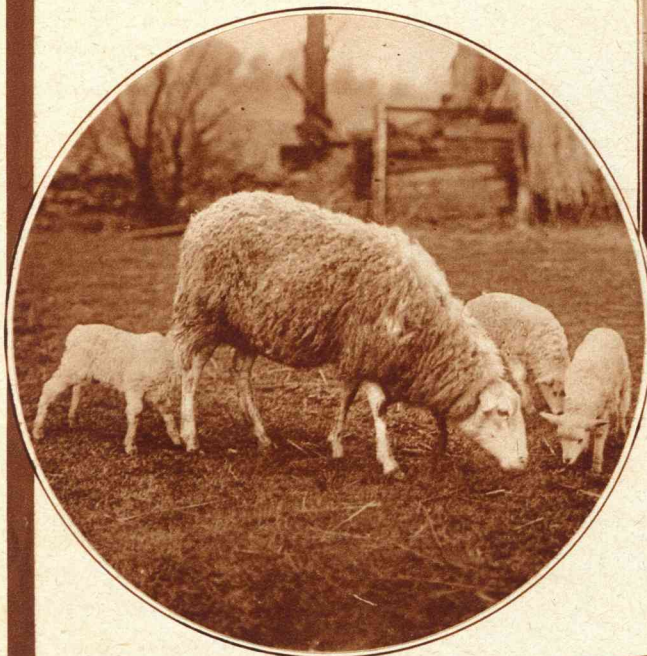


Leuk tafereeltje te Borsele. Poës krijgt een fleschje en trekt daarbij veel bekijks.



Bij den klompenmaker op Zuid-Beveland. Op den grond ziet U de boomstronken, groot en klein, die ook wel spoedig in klompen zullen worden veranderd.

ZEEUWSCH NIEUWS



Ten bate van 't „Marine-Sanatorium-fonds" werd te Vlissingen een balsqué georganiseerd. Foto van een groep gemaskerden en het bestuur op het podium.

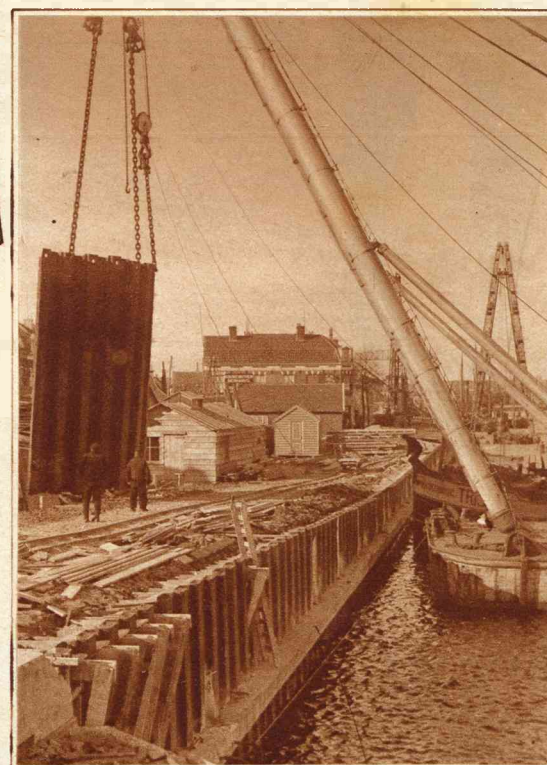
LENTE-ONTWAKEN.
Schaap met drie lammeren, naar voedsel zoekend in de weide, aardig tafereeltje uit het komende voorjaar....



TE VLISSINGEN is men druk bezig met den aanleg van een nieuwe haven, welke, na voltooiing, ongetwijfeld een aanmerkelijke vooruitgang zal zijn voor den Vlissingschen handel en de scheepvaart. Kijkje op de haven, waar de oevers versterkt worden met stukken zink



Uit de Keersluis te Vlissingen werd dezer dagen de sluisdam weggenomen waarbij de „Hercules" goede diensten deed. Kijkje tijdens de werkzaamheden



Hoe een gedeelte van den afsluitdam wordt getransporteerd.



DE ZANGVEREENIGING „LOOFT DEN HEER!" te Vlissingen is voornemens dit jaar een uitvoering te geven van de Johannes-Passion van Bach. Om de onkosten te bestrijden organiseerde de vereniging een bazar, welke goed geslaagd mag heeten. Een kijkje bij de opening van den bazar in het voormalig kerkgebouw der Geref. Kerk.